

Wiadomość

O

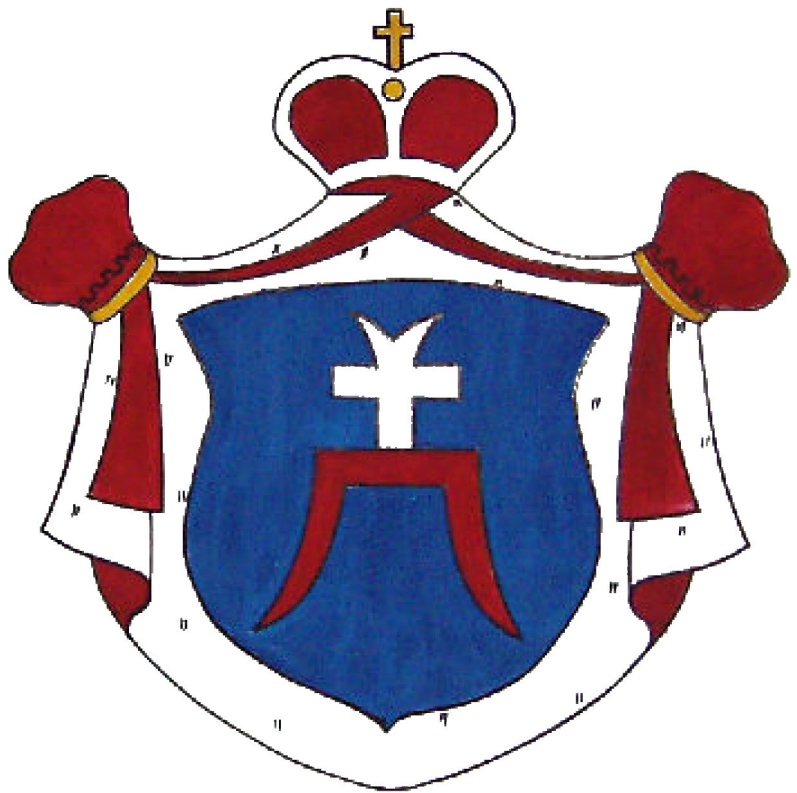
FEDOROWICZACH

Część pierwsza.

120426

Lwów

Z drukarni „Gaz. narod.” J. Dobrzańskiego i K. Gromana
1880.

Uwaga

Dziad i ojciec wydawcy niniejszych wiadomości zbierali dokumenta familijne, on szedł w tym kierunku dalej i rozszerzył zakres planu, zbierając wszystkie dokumenta i wiadomości dotyczące się całego rodu Fedorowiczów. Nie szczędząc trudu i pieniędzy, jeździł sam po główniejszych archiwach, i zarządził poszukiwania na całej przestrzeni dawnej Rzeczypospolitej i w Rosyi. Plon tych zabiegów i nakładów, przedstawia wcale znaczny zbiór dokumentów pisanych i drukowanych. Z tych niektóre w oryginałach, inne ważniejsze w kopiach legalizowanych, mniej ważne w odpisach in extenso, albo quo ad passum concernentem. Ponieważ poszukiwania prowadzą dalej, coraz nowe wykrywają się drogi i źródła, teren coraz więcej zaczyna się wyjaśniać, przeto materiał historyczny do monografii tej rodziny znacznie jeszcze urośnie i uzupełni się. Na teraz wydawca polecił zestawienie wiadomości na podstawie obecnego stanu dokumentów, mianowicie tych gałęzi, które większe grupy już tworzą. Przytem wyraźnie zauważyć musimy, że praca niniejsza zupełnie niema pretensyi do kompletności, braki jej są nam wiadome i zupełnie nie staraliśmy się ich pozakrywać, zostawiając luki materiału do zapelnienia przyszłym poszukiwaniem, które z dotychczasową wytrwałością dalej prowadzone, pewnie zbiór dokumentów jeszcze w dwójnasób pomnożą i przygotują obfity materiał historyczny do przyszłej monografii tej rodziny.

Druga część tych "Wiadomości" mieścić będzie dalsze grupy i różnych pojedynczych Fedorowiczów, o których dotychczas związku z innymi nie wynaleziono. Tych luźnych jest bardzo dużo; może późniejsze poszukiwania i między nimi jakie grupy wykażą, wątpimy jednak, ażeby kiedykolwiek dały się w tej mierze zadowalniające rezultaty osiągnąć. Prawdopodobnie największa część tych luźnych luźnymi na zawsze pozostanie.

Fedorowicz v Fiedorowicz

herbu Oginiec

Herb Oginiec, tak jak go Niesiecki opisuje, został zatwierdzony przez Austryę dekretem z dnia 30. Decembra 1803. Kwaternion Majestatyczny tom. VII. str. 217. Przez Rosyę przyznany najwyższym ukazem Cesarza Mikołaja I z dnia 8/20 Lipca 1842¹).

Dowody procedencyi i daty poniżej umieszczone, oparte są na dokumentach, znajdujących się w archiwach rządowych rosyjskich i austriackich, mianowicie: w dawnych metrykach litewskich i wołyńskich archiwum senackiego w Petersburgu i archiwum głównego w Warszawie; w aktach ziemskich i grodzkich Warszawy, Lublina, Lwowa, Żytomierza, Mińska i Kijowa; w konstytucjach koronnych voluminów legum; w stanowych metrykach szlacheckich Cesarstwa rosyjskiego, Królestwa polskiego i Galicyi; w dziełach genealogicznych drukowanych polskich i rosyjskich, oraz w dawnych i nowych dziełach historycznych polskich, małopolskich i rosyjskich.

Pochodzenie starożytnej rodziny tej od dawnych kniazów Czernichowskich, dzielnicy na Kozielsku i Putywlu, udowodnione licznymi dokumentami, zostało urzędownie przyznane z prawem pisania się kniaziami z Kozielska na Szczonowie, dekretem deputacji wywodnej gubernii Mińskiej z dnia 13. Marca 1822. Nr. 135²).

Pomijając genealogię kniaziewską, jako do ogólnej historii Rusi należąca i w licznych dziełach genealogicznych, mianowicie w Dołgorukim obszernie skreślona³), poczynamy od czasu, gdy dom ten po zagarnięciu Kozielszczyzny przez wielkich kniazów moskiewskich udzielną swoją traci, na Litwę się przenosi, i na różne gałęzie się rozdziela.

Kniaź Iwan Fedorowicz, brat kniazia Fedora⁴), przeniósłszy się na Litwę, zostawił trzech synów: Iwana, Dymitra i Fedora. Z tych Dymitr umarł bezpotomnie.

Iwan przyjął poddaństwo moskiewskie i jest protoplastą domu Satinowów⁵).

Trzeci, Fedor, nadany od wielkiego księcia litewskiego Kaźmierza czwartą częścią księstwa Lubeckiego, a od książąt Olelkowiczów włością zwaną Bobrowską w Kijowszczyźnie⁶), miał czterech synów, z nich:

1. Andrzej bezpotomny.
2. Bohdan, zmarły w niewoli moskiewskiej, miał synów Włodzimierza i Mikołaja, pierwszy zostawił potomstwo, drugi bezpotomny umierając zapisał r. 1520. Swojej siostrze i jej mężowi Mieleszcze część księstwa Lubeckiego.
3. Iwan czyli Jaśko, przez Polaków pisany Jesko, Pan znacznych majątków na Litwie i Wołyniu z których podług metryki r.1528. Winien był wystawiać na potrzeby wojenne sześciu zbrojnych konnych. W roku 1535. dokupił on od Fedki Kudynownej włość Drewińsko⁷). Syn jego Michno miał zajścia o lasy z starostami Kobryńskimi, które w roku 1549. rozstrzygnęła na jego korzyść Królowa Bona Sforza, zwierzchnia posiadaczka tego starostwa⁸).

Braćmi tego Michny a synami Jeska byli również prawdopodobnie Ostafij Fedorowicz⁹), Hryćko, dworzanin Króla Zygmunta Augusta i od tegoż Monarchy do wielu spraw litewskich używany¹⁰) i Kościuszko (Konstanty) „Sudja a Horodniczy Kamenecki, Hajewnik Berestejski, Bojar Kamenecki, Dworjanin J. M. W. K. i Korola” o czem znajdują się liczne i obszerne dokumenta w metrykach litewskich¹¹).

Synowie tegoż Konstantego: Michno, Olechno i Iwan, dworzanie królewscy, sprzedali królowej Bonie młyn swój na rzece Łosośnie roku 1541. Iwan otrzymał od tej Królowej dwa przywileje r.1525 i 1550.

Dymitr, czwarty syn Fedora, towarzyszył wielkiemu księciu litewskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi w jego wyprawach wojennych od roku 1457- 1462. i otrzymał od tegoż dobra Miciuny, Hryniewo i Kuszłany na Litwie, a w księstwie Kijowskiem włość zwaną Iskorostyńsko, zaś od Króla Alexandra Jagiellończyka obdarzony został majątnością Krzczonów vel Szczonów; umarł, zostawiwszy czterech synów: Bohdana, Daniela, Pawła i Michała¹²). O najstarszym Bohdanie wiemy tyle, że posiadał majątek Tuluble,

5

zaś o trzech innych mamy już więcej wiadomości i od nich rozchodzą się trzy główne gałęzie, na które ta grupa Fedorowiczów rozpada.

Gałąź Szczonowska

Daniel, drugi syn Dymitra, cytowany w metrykach Litewskich r. 1525 - 1528. Dziedzic na Horwacu i Krajsku, umarł około roku 1560., zostawiwszy synów dwóch: Filipa i Fedora. Z tych Filip spłacony od brata przeniósł się w woj. Połockie, gdzie za zasługi wojenne otrzymał od Króla Augusta wieś Zaucie, którą, umierając bezpotomnie, legował testamentem swemu przyjacielowi i towarzyszywi wypraw wojennych Michałowi Frąckiewiczowi Radziwińskiemu. Zapis ten potwierdził Król Henryk Walezy osobnym przywilejem dnia 27. Aprila r. 1574, który w roku 1580. przed komisarzami królewskimi pokładany, a 18. Junii 1727. w ziemstwie Połockiem aktykowany został¹⁸). Młodszy brat jego Teodor albo Fedor, towarzysz pancerny księcia Krzysztofa Radziwiłła, Marszałka wielkiego litewskiego, walczył w wojnie moskiewskiej r. 1577-1582, odszczególnił się odwagą przy oblężeniu Pskowa, hufiec swój do szturm sam pieszo pod mury miasta prowadząc, o czym Heidenreich i Niesiecki tom. IV. pag. 22. - Z jego dwóch synów Stefan umarł bezpotomnie, a Mikołaj dziedzic na Ostrowie, Horawcu, Kuszlanych i Miciunach, zmarły r. 1613., zostawił 5 synów: Hryhorego, Jarosza, Aleksandra, Eliasza i Władysława. Od tych rozdziela się pięć linii, jak następuje:

I Linia na Krajsku i Truskowszczyźnie

Jej założyciel Hryhory, najstarszy z synów Mikołaja, dworzanin króla Władysława IV jak świadczy list króla tegoż z 12. Februarii r. 1642., zostawił trzech synów: Hryhorego II, Ludwika, Adama. Z tych Ludwik uczestniczył w wojnie przeciwko Tatarom i umarł bezpotomny roku 1648. Drugi, Adam odziedziczywszy dobra Kuszlany, Miciuny i Lelany, oswobodził dobra te od długów i miał dłuższy proceder z księciem Druckim Horskim¹⁹).- Spłodził syna Stanisława, posła z Województwa Wileńskiego, który podpisał elekcyę Augusta II²⁰)- Trzeci, Hryhory II., najstarszy z synów Hryhorego, dziedzic na Horawcu i Truskowszczyźnie, jak świadczy

zrzeczenie exdotacyi ojcu danej 1.Grudnia 1642. Podczas wojen za króla Jana Kazimierza r.1655, wszystkie dokumenta familijne, przywileje królów i t. d., razem z wszelkiemi ruchomościami i całym folwarkiem w Horawcu od wojsk przeciągających spalone zostały , o czem tego samego roku w trybunale Mińskim manifest został uczyniony²¹⁾).

Zostawił synów dwóch: Konstantego i Kazimierza, z tych Kazimierz był bezpotomny , a Konstanty, po zgonie młodszego brata jedyny dziedzic fortuny ojcowskiej, powiększył ją majątnościami Hryhowice i Zahorze, które jako należące się jemu po kądzieli, odzyskał procesem od Lenkiewiczów²²⁾. Znachodzi się po nim jeszcze kilka dokumentów w aktach trybunału Mińskiego, mianowicie: Agravacya przeciw konsystującym pułkom 29. Junii 1705 r. Manifest o zniszczenie dokumentów familijnych z d. 8.Junii 1716. Testament z 15.Marca 1717.- Był on Towarzystwem usarskim znaku królewskiego chorągwi Połockiej i Mostowniczym Pińskim.; umarł w r.1717., zostawiwszy czterech synów : Antoniego , Michała , Zygmunta i Aleksandra . Z tych Michał i Zygmunt bezpotomny; trzeci ,Antoni I. spłodził syna Benedykta I²³⁾ Syn jego Benedykt II , miał synów dwóch: Stanisława i Antoniego II., Szambelana króla Stanisława Augusta , jak świadczy testament z roku 1741. i legitymacja szlachectwa z 21.Februarii 1799²⁴⁾. 4) Aleksander, czwarty syn Konstantego Mostowniczego Pińskiego, został po ojcu Mostowniczym Pińskim, jak świadczy manifest z roku 1733. od Strzegockich i Posanowskich o sumę posagową wniesiony 5.Decembra 1777. Dekret w sprawie Kostrowickich o majątek spadkowy²⁵⁾. Ożeniony z Katarzyną z Stabrowskich, zmarłą 3.Maja 1783., on sam umarł 10.Maja 1783. w tydzień po żonie i z nią razem pochowany w sklepieniach Bernardynów Berestyńskich²⁶⁾. Zostawił synów dwóch: Józefa i Ignacego. Z tych Józef Rotmistrz Oszmiański , jak świadczy patent na rotmistrzostwo z 17.Junii 1776. Posiadał majątki dziedziczne Zapóń, Bierzki i Tracewszczyzna w powiecie Borysowskim, jak świadczy dekret z 3.Oktobra roku 1878, przyznający wieczyste prawo od Czyża Koniuszego i Marszałka Wieluńskiego. Miał synów pięciu: Albrechta, Stanisława, Jana, Pantaleona i Piotra jak świadczą metryki chrztu i dekret szlachectwa deputacji dworzańskiej Mińskiej, roku 1822 wydany.

Ignacy, drugi syn Alexandra Mostowniczego Pińskiego, Chorąży Artylerji Litewskiej, Komisarz ziemski Oszmiański i Assesor Sądu Dokrzyckiego , jak świadczy absyda z 26.Marca 1775r. Posiadał dobra: Hawryłowszczyzna i Dąbrówka, należące do majątku ojcowskiego Zapoń - Stary . Zaślubiwszy Eismontównę, miał synów dwóch: Józefa, urodzonego 30.Novembra 1793. a zmarłego bezpotomnie, i Alojzego urodzonego 20.Marca 1781, jak świadczy dekret deputacyi szlacheckiej guberni Mińskiej z dnia 13.marca 1822. Zostawił córkę Dominikę zakonnicę²⁷).

II. Linia na Horawcu .

Aleksander, trzeci syn Mikołaja na Horawcu , zaślubiwszy Narkowiczówn , dał jej prawo zastawu na Zapole jak świadczy z 24.Marca 1647.pozew, od Narkiewiczów uczyniony, i tegoż samego roku 29. Junii od tychże z powodu sprzedaży Horawiec pozew drugi. Miał synów dwóch : Jerzego i Franciszka. Z tych Jerzy miał synów trzech: Kaźmierza, Antoniego i Jana .

Z tych Jan posiadał wieś Domaszów, jak świadczy asekuracja 14.Januarii 1737. dana na Domaszów od Kaźmierza bratu Janowi. Miał synów dwóch : Jerzego II i Tomasza. Z tych Tomasz miał synów czterech: Antoniego, Stefana, Piotra i Mikołaja, jak świadczą wyżej przytoczone metryki szlachectwa z r.1822.

Franciszek drugi syn Aleksandra z Zapola, miał synów trzech: Jana, Wawrzyńca i Dominika, jak świadczy dokument dzierżawy, dany na folwark Sierkiejewszczyzna w Trockiem, z dnia 19.Marca 1728., - i pozew Miłośnickiemu wytoczony dnia 12.Februarii 1743.,- Jan miał synów dwóch: Michała i Marcina, jak świadczy kwitancya z Folwarku Kuczele, wystawiona 7 Oktobra 1765. - Wawrzyńca potomstwo niewiadome. Dominik zaś miał synów trzech: Franciszka, Piotra i Antoniego. Z tych Franciszek miał synów dwóch: Józefa i Jakuba, a Piotr Wincentego i Tadeusza, jak świadczy świadectwo W. X. Poźniaka, proboszcza Wołmiańskiego z 2. Oktobra 1802. Antoni zaś miał synów dwóch: Dominika i Szymona, jak świadczy metryka chrztu z 26.Julii r.1765. Dla Dominika, a z 27.Aprila roku 1766.dla Szymona wydana, i w

deputacyi szlacheckiej guberni Mińskiej d.31.Grudnia r.1802 złożona²⁸)

III. Wygasła linia Władysława

Władysław, czwarty syn Mikołaja na Horawcu miał syna Jana Ludwika dw im., który stanął do pospolitego ruszenia i poległ w wojnie 1698., jak powodzi świadectwo o jego zgonie z obozu pod Orszą roku 1698.wystawione.

IV. Linia na Rohiczach

Heliasz czyli Eliasz, piąty syn Mikołaja na Horawcu, miał syna Pawła, a ten miał synów trzech : Romana, Jana i Michała.

Z tych Roman posłował na sejm konwokacyjny Warszawski roku 1764. i podpisał konfederację generalną, jak świadczą Vol.Leg.29). Miał synów czterech: Antoniego, Bazylego, Jana i Michała . Z tych Antoni, Rotmistrz i właściciel dóbr Rohicze i Alexandrowszczyzna, jak świadczy prawo intromisyi z 22.Februarii roku 1787. od Kwiatkowskich wybyta, i Credens na rotmistrzostwo z dnia 28.Marca 1789. Miał synów dwóch: Szymona i Bernarda, jak świadczą metryki chrztu z 18.Febr. Roku 1781. i z dnia 28.Maja roku 1786.

Bazyli drugi syn Romana posła na sejm konwokacyjny, był kanonikiem Smoleńskim. - Trzeci zaś Jan, miał pięciu synów: Piotra, Stanisława, Stefana, Dominika i Ignacego, a czwarty syn Romana, Michał, był proboszczem Głębockim. - Jan, drugi syn Pawła Eliaszewicza, miał synów dwóch: Gabryela i Józefa z tych Józef miał syna Kazimierza, jak świadczy dekret szlachectwa z dnia 31. Decembra roku 1802³⁰).

V. Linia na Perewińsku

pochodzi od Jarosza , drugiego z rzędu syna Mikołaja na Horawcu . Ten Jarosz towarzyszył w wyprawach wojennych królowi Władysławowi IV i otrzymał od niego w nagrodę zasług rycerskich w roku 1642. Przywilej na Królewsczyznę, Perewińskowo, Szczuczyn i Miśków³¹). Wkrótce potem zmarł, zostawiwszy synów dwóch: Jana i Pawła . Z tych Jan objął po śmierci ojca majątek rodzinny i ożenił się z Teresą Rozsochacką. Gdy za Jana Kazimierza Moskale i Szwedzi pustoszyli Witebskie, i majątek jego został całkowicie zniszczony, przeniósł się do majątku żony na Polesie³²).

Miał syna Antoniego, ożenionego z Katarzyną z Lubkowskich, córka Adalberta Lubkowskiego i Aleksandry z Bychawskich, córki Mikołaja Rogala Tchorzewskiego Podskarbiego Żytomierskiego i Ewy z Charłęża dziedziczki dóbr Charłęż, Makarów i Jędrzejówka. Wziąwszy za żonę swą a jedyną dziedziczką dóbr Bereźnica i Borejów pomienione dobra, odstępuje takowe w roku 1739. w swoim, żony i dzieci swych imieniu Mikołajowi Krzynieckiemu skarbnikowi Trembowelskiemu, jak świadczy dokument trybunału Trembowelskiego z roku 1739³³).- Zostawił synów Kaspra i Franciszka, a córki Maryannę, Barbarę i Joannę; z tych najstarszy syn Kasper, zaślubiwszy Annę z Mrowczyńskich, spłodził synów dwóch Antoniego II. i Józefa; z tych Józef, właściciel dóbr Borówek w pow. Krasnostawskim, Vicesregent trybunalski Krasnostawski ożeniony z Domicelą Chądzyńską, córką Cypryana, zapisuje w roku 1788. sumę posazną żony na dobrach swoich Borówek i części Tuszowa , jak świadczą akta tryb.Lubelskiego³⁴).

Roku 1789. obrany arbitrem przez Chilińskiego i Orchowskiego, a w roku 1793.wyznaczony wraz z innymi do komisji w sprawie Obmińskiego i Bojanowskiego. Wylegitymował się w Austrii w r.1803. i otrzymał potwierdzenie szlachectwa i herbu Oginiec³⁵), jak świadczy kwaternion Majestatyczny tom VIII.str.217.-

Drugi syn Kaspra i Anny z Mrówczyńskich, Antoni II, urodzony w roku 1752., Czerwca 29. w Ciemiernikach, otrzymał od króla Stanisława Augusta miecznikostwo Bełżkie dekretem kanc.

Król. z dnia 11.Grudnia 1791³⁶). Ożenił się z Zofią Obertyńską , córką Antoniego i Heleny Drużbackiej, wnuczką Wojciecha podstolego Nowogrodzkiego i Konstancyi Lipskiej, prawnuczki Mikołaja i Teofili Jastrzębiec z Goławskich. Wylegitymował się i otrzymał potwierdzenie szlachectwa r.1783.Septembra 5. przez Lwowski sąd grodzki³⁷). Spłodził synów dwóch: Kaźmierza i Jana ; z tych Jan urodzony r.1798 Kwietnia 10. we wsi Kośmierzyn w obw. Stanisławowskim , zmarł bezpotomnie w Bychowiu. Drugi syn Antoniego II. Miecznika bełzkiego Kaźmierz, urodzony r.1797. Lutego 26. we wsi Chorostków w obw. Stanisławowskim, przeniósł się do Królestwa w r.1818³⁸) i osiadł w gubernii Lubelskiej w r.1858. Przeniósł się w Radomskie i zmarł w r.1865. Wylegitymował się w heroldji Król. polsk. i otrzymał potwierdzenie szlachectwa dziedzicznego i herbu Oginiec, najwyższym ukazem ces. Mikołaja I. Z dnia 8/20 Lipca 1842r.³⁹). Miał z pierwszej żony Teofili z Lipskich , synów : Feliksa Antoniego dw. im. zmarłego bezpotomnie, Józefa Półkownika wojsk ross. i córki Konstancję i Zofię, zmarła za młodu; z drugiej zaś żony Julii Ślepowron Żmijewskiej syna jednego Maxymiliana, ur. roku 1847. Czerwca 8. we wsi Dąbrówka parafii Potok wielki gub. Lubelskiej⁴⁰).

Gałąź Iskorostyńska

Paweł, trzeci syn Dymitra, otrzymał w dziale familijnym majątek Dałtów, Dautów czyli Dawdów i włość Iskorostyńsko w woj. Kijowskim¹³). Miał syna Dymitra towarzysza pancernego Aleksandra Chodkiewicza, któremu towarzyszył w wojnie z Moskwą. Otrzymał w r.1537. Od króla Zygmunta Augusta stepy pustką stojące zwane Pozdikowszczyzna, między włością Berestejsko a siołem Zbirochów. Miał synów dwóch : Aleksandra i Pawła . Z tych Aleksander odziedziczył włość Iskorostyńsko i zostawił synów trzech: Fedora, Filipa i Iwana . Ci prowadzili w sądzie ziemskim Kijowskim długi proces przeciw Prokopowi, który rodzinną ich włość Iskorostyńsko najechał i gwałtem zabrał¹⁴), zdaje się podczas ich małoletności. Proces ten , prowadzony nawet z jego spadkobiercami , niewiedzieć ażeby był kiedy rozstrzygniętym i być może, że wskutek tego Jan najmłodszy z braci, poszedł na Zaporozę, gdzie zajął wybitne stanowisko i został obdarzony od króla Jana Kazimierza dobrami, o czym w konstytucjach koronnych kilkakrotnie wzmianki. Od niego idzie osobna gałąź, o której z kolei będzie mowa. Dwóch starszych braci, Fedora i Filipa, dalsza procedencya dotychczas nieznana¹⁵), lecz prawdopodobnie od jednego z nich pochodzi znakomity wojownik ukraiński Daniel Fedorowicz, któremu król Jan Sobieski zlecił sformowanie osobnego korpusu na żołdzie Rzeczpospolitej. Ten Daniel odznaczył się wojując na własną rękę z Turkami r.1676-1692; gdy z powodu niewypłaconego żołdu wojsko jego dopuściło się kilku bezprawii, korpus ten został rozwiązany, o czym pisze dr. Rolle w swych Pamiętnikach Historycznych¹⁶). Zdaję się oraz, że do tej grupy ukraińskiej należy także Saszko Fedorowicz, wysłany przez wojsko Zaporoskie do Cesarza Rudolfa II. Podczas wojny tureckiej r.1594. Pisze o nim Kulisz w dziele “Istorija wozsojedinienija Rusy” wzmianka wyjęta z rękopisu Erycha Lassoty, który był wysłany przez Cesarza Rudolfa jako poseł do Zaporozców w celu nakłonienia ich do wojny z Turkami . W ogóle można powiedzieć, że grupa ukraińska wydała najwięcej ludzi wojowniczych .

Jan najmłodszy syn Aleksandra, a wnuk Dymitra z Iskorostyńska, idąc za przykładem wielu szlachty onych czasów, poszedł na Zaporozże, które wówczas jeszcze wojowało nijako z ręki Rzeczypospolitej i aż do króla Władysława IV. Było przez królów polskich protegowane jako zakon rycerski u kresu Rzeczypospolitej, zapędy Turków i Tatarów wstrzymujący. Synowie najpierwszych rodzin kraju: książęta Wiszniowieccy, książęta Różyńscy, Zborowscy, Lanckorońscy, Pretwicze, Kosińscy itd. szli na Zaporozże, chećwi życia wojennego i sławy orężnej. Z czasem dopiero nacisk napływającego elementu mazurskiego, nietolerancja religijna i bezprawia rozzuchwalonej szlachty napływowej, stworzyły opozycję społeczną i religijną i wywołały powstanie Chmielnickiego. Szlachta pochodzenia ruskiego na skargi swe u królów ogołoconych ze wszelkiej władzy, nie znajdowała sprawiedliwości. Królom dokuczała buta szlachecka więcej jak innym – i chętnie by byli widzieli, gdyby Zaporozże szlachtę poskromiło Batory i Władysław IV w tym duchu prowadzili swą politykę z Zaporozżem. Wiadome są słowa, które Władysław IV, odpowiedział Chmielnickiemu na jego zażalenie: “Masz Waś przecie szablę u boku”. Gdy wreszcie Chmielnicki podniósł oręż w obronie narodowości i religii, większa część szlachty pochodzenia ruskiego, podówczas jeszcze prawosławna, stanęła po jego stronie, i Jan do tych należał. Tych kilka słów do zcharakteryzowania czasu i zrozumienia stanowiska Jana. -

Zresztą mamy to do czynienia z postacią historyczną, o której znajdujemy już liczniejsze wiadomości w dokumentach i dziełach drukowanych, i którego dzieje zespolone z dziejami kraju, mają komentarz swój w motywach politycznych owych czasów. Wkrótce już zajął on jedna z najwyższych godności. W wielkiej wyprawie Chmielnickiego na wiosnę r.1648. W wojsku zaporozkiem, liczącem wtedy przeszło 300.000⁴²⁾ ludzi, występuje on już jako pułkownik; pułk liczył 16 chorągwi, a chorągiew z 1000 głów składała⁴³⁾. Przy oblężeniu Zbaraża, nadciągnawszy od strony Załoziec, przypuścił na czele swego oddziału pamiętny szturm 17.Lipca, który jest w różnych dziełach historycznych opisany⁴⁴⁾. Wkrótce potem brał udział w sławnej bitwie pod Zborowem. Kozacy swoim sposobem przewali go Fedorenko, tak samo jak Chmielnickiego

Chmelnyczenko. - W r.1653. W sławnej wyprawie Tymofieja Chmielnickiego na Wołoszczyznę, dowodził Jan swoim korpusem, a po śmierci Tymofieja został naczelnym wodzem⁴⁵) tej wyprawy. W Suczawie, ówczesnej stolicy, obleżony przez Rakoczego, bronił się mężnie, a osadziwszy na tronie wołoskim Stefana Georgicza⁴⁶) zawarł traktat z pełnomocnikami siedmiogrodzkimi i węgierskimi⁴⁷). Po śmierci Chmielnickiego grał wybitną rolę w dziejach ukraińskich i pośredniczył między Zaporozem a Koroną przy zawarciu traktatu Hadiackiego roku 1658⁴⁸). Zasługi, które przy tem położył, zjednały mu kilka uchwał sejmowych: mianowicie roku 1659. konstytucya sejmu walnego ordynaryjnego sześćniedzielnego warszawskiego, znosi kondemnatę zawieszoną nań z powodu przyłączenia się do Powstania Chmielnickiego⁴⁹). Dwa lata później r.1661. Konstytucją sejmu walnego sześćniedzielnego w Warszawie, król Jan Kazimierz nadaje temuż Janowi różne przywileje, jakoteż poprzednio mu przez Hetmana nadane aprobuje⁵⁰). Następnie na tym samym sejmie powtórnie król nadaje mu przywilej, zachęcając do dalszych naszych Rzeczpospolitej usług Szlachetnego Jana Fedorowicza Jackowskiego⁵¹) konferowaliśmy mu prawem lennem miasteczko Bojarkę, ze wszystkimi przynależnościami i przywilej w kancelaryi wydany approbujemy⁵²).- Po skończeniu wojen Jan osiadł na Ukrainie w majątku swym Iwankowie niedaleko Chwastowa, gdzie miał swój własny zameczek warowny. W roku 1689., gdy Ukraina wśród anarchii po Chmielnickim panującej na nowo zaniepokojoną została przez bunty Palejowe, został zameczek jego przez samopas plądrujące kozactwo w czasie jego niebytności napadnięty i zniszczony. Napad ten szczegółowo opisany przez dr.Rolle⁵³). Po tym napadzie przeniósł się Jan na ziemię Halicką, gdzie miał pod Karpatami krewnych, Pietruskich.- Oprócz tych wiadomości, wyjętych z dzieł drukowanych, znajdują się o Janie dokumenta w archiwum krajowem we Lwowie, w aktach legitymacyjnych potomków jego do dziś dnia w Galicyi osiedlonych⁵⁴).

Syn Jana, Paweł, właściciel dóbr Rokszyce, jak świadczy wyrok trybunału Lubelskiego z roku 1737⁵⁵), ożeniony primo voto z Zuzanną Pobóg Pawlicką, sec. voto z Agnieszką z Mianocina Piława Janowską, która owdowiawszy po nim, weszła w powtórne śluby z

Józefem Jastrzębiec Niesiołowskim, Chorążym Mielnickim, właścicielem dóbr Natkowice⁵⁶).

Zostawił potomstwo z pierwszej żony :

1. A d a l b e r t, ożeniony z Maryą Bończa Bogdan, spłodził z nią synów dwóch: Józefa i Sebastjana, jak świadczą dokumenta tegoż legitymacyjne we Lwowskim arch.krajowym⁵⁷).

2. M a c i e j, towarzysz pancerny chorągwi „cohortis loricatae” J. O. J. M. Pana Kasztelana Krakowskiego⁵⁸ otrzymał w r.1752. za zasługi wojenne przywilejem króla Augusta III. w dożywocie wieś Nanowę w woj.Ruskiem⁵⁹); przywilej ten jest wydrukowany in extenso w dziele hr. Alex. Stadnickiego, p.t. ”O wsiach wołoskich⁶⁰”.

W r.1784. wydzierżawił Maciej wieś tę IMC. Panu Konopackiemu z Daszówki; kontrakt i inwentarz dzierżawy wydrukowany w dziele Stadnickiego. Oprócz tego znajdują się następujące o nim dokumenta : 1) Plenipotencya intabulowana z dnia 15.Sept.1782., podpisana przez uproszonych świadków: Onufrego Rafalskiego i Leona Sobolewskiego. 2) Prośba o intabulację i plenipotencya Andrzejowi Pakoszewskiemu z 18.Marca 1783. 3) Tabulare ex Foro Nobilium z dnia 13.Nov.1785. Plenipotencya Leonowi Sobolewskiemu i Grzegorzowi Kobuzowskiemu z dnia 10.Nov.1785. Podanie do tabuli z dnia 14.Nov.1785⁶¹). Ożeniony z Anną Heleną Oksza Strzelecką spłodził synów dwóch: Gabryela i Floryana.

3. S t a n i s ł a w, trzeci z kolei syn Pawła, a pierwszy z powtórnego małżeństwa jego z Agnieszka z Mianocina Janowską. Gdy Agnieszka po śmierci Pawła Fedorowicza wyszła powtórnie za mąż za Chorążego Niesiołowskiego, bracia i opiekunowie tegoż Stanisława prowadzili podczas jego małoletności długi proces z Niesiołowskim o spadek po matce i o wydanie sumy, przez pierwszego męża Pawła Fedorowicza matce ich Agnieszce zapisanej i na dobrach Natkowice ulokowanej. Liczne dokumenta odnoszące się do tego procesu, znajdują się w aktach trybunału Lubelskiego⁶²).

4. M i k o ł a j, czwarty z kolei syn Pawła, a drugi z powtórnego małżeństwa z Agnieszka występuje jako młodszy brat Stanisława wraz z tymże w wyż. Wzmiankowanym procesie o spadek po matce. W aktach grodzkich halickich z roku 1783. znajduje się jego

dokument oryginalny, nadający Ludwikowi Steczkiewiczowi plenipotencję. Procedencya wszystkich tych dzieci Pawła jest wykazaną i udowodnioną licznymi dokumentami w aktach wyż. wspomnianego procesu spadkowego⁶³).

Gabryel, najstarszy syn Macieja z Nanowy, towarzysza Chorągwi pancerniej JMC. Kasztelana Krakowskiego, urodził się za panowania Augusta III dnia 18. Februarii 1751. we wsi Łukawice, obw. Stryjskiego, dek. Bolechowskiego; do chrztu go trzymeli: Jakób Galicyński i Helena z Chojnackich Horodyska, jak świadczy metryka chrztu z dnia 6. Junii 1799. w arch. kraj. szlacheckim w oryginale przechowana. Gabryel wstępując w ślady ojca obrał zawód wojskowy. Wstąpił najprzód do wojsk koronnych pod królem Stanisławem Augustem, później przyłączył się do Konfederatów i dzielił z nimi zmienne koleje partyzantki porozbiorowej.

Następnie w roku 1794. walczył w powstaniu Kościuszki, a po upadku tegoż wraz z innymi powstańcami emigrował za granicę, gdzie kilka lat znosił losy tułactwa. Wróciwszy do kraju, gdzie młodszy brat jego Floryan posiadał dobra Krzeszowice i Bóbrka w Galicyi, w cyrk. Rzeszowskim, ożenił się z Maryą Sokola Galicyńską. Gdy w owym czasie rząd austriacki naznaczył termin dawnej szlachcie polskiej do udowodnienia swego szlactwa, Gabryel wraz z innymi przedłożył swoje dokumenta familijne, żądając potwierdzenia szlactwa. W tym razie wyszedł mu na dobre proces dzieci Pawła, dziada jego, o spadek po matce, ponieważ w aktach tego procesu była wykazaną i urzędowemi dokumentami udowodnioną całą procedencyą jego rodu; jakoteż otrzymał legitymacyę i certyfikat szlactwa na pergaminie, z pieczęcią woskową w puszcze blaszanej, starodawne szlactwo polskie stwierdzający, który to dyplom w oryginale w archiwum Okieńskim przechowywany. Liczne dokumenta, odnoszące się do sprawy legitymacyjnej, znajdują się w kraj. arch. szlacheckim we Lwowie⁶⁴). Gabryel zostawił synów trzech: Andrzeja, Jana i Bazylego

F l o r y a n, młodszy syn Macieja, właściciel dóbr Krzeszowice i Bóbrka w cyrk. Rzeszowskim, jak świadczy tabulare: Dominiorum 75.pag.264., i dóbr Smykowce w cyrk. Tarnopolskim, jak świadczy tabulare: Domini, orum 10.pag.67. Sprzedał wyż.

Wspomniane dobra swoje Smykowce roku 1810. Wmu. Janowi Junosza Rościszewskiemu za 270.000 złp. Kontrakt tej sprzedaży znajduje się in extenso w tak zwanem arch.bernaryńskim, akta corroborationis libro 26.pag.74., jako świadek podpisany Kazimierz Krzywda Bogucki . W r.1817. podał do Wydziału Stanów o wydanie certyfikatu szlachectwa i takowy otrzymał. Zaślubiwszy Zofię Helenę Eufrozinę trojga imion Kowalską, zostawił z nią syna Wincetego, dziedzica dóbr Krzeszowice i Bóbrka, które dotychczas w posiadaniu rodziny znajdują się. Wincenty, ożeniony z Sobolewską zostawił syna Adama , właściciela dóbr Krzeszowice i Bóbrka. Dalszych szczegółów o tej linii nie posiadamy.

1.A n d r z e j , syn Gabryela , urodził się dnia 2.Lipca 1778. w Strzałkowie , pow. Stryjskim , dek. Bolechowskim jak świadczy metryka z dnia 17.Junii 1818. w arch. Okieńskim przechowana . Skończył nauki gimnazjane w Stryju i studja uniwersyteckie we Lwowie. Osiadł na podolu galicyjskiem , w cyrk.Tarnopolskim , gdzie posiadał dobra własne Żerebki Szlacheckie, Hałuszczyńce, Biletówka i Leżanówka, jak świadczą ekstrakta tabularne na jego imię wystawione: Żerebki Domin. 41. pag.235. nr.10 haer., i inne liczne dokumenta w arch. Okieńskim przechowane .

W r.1818.podał do Wydziału Stanów o wystawienie dla siebie i brata swego certyfikatu szlachectwa. Otrzymał takowy i został wpisanym do ksiąg majestatycznych tom 22. pag. 4. Oryginał certyfikatu znajduje się w archiwum Okieńskim, zaś dokumenty liczne, tyżące się legitymacji, są w archiwum krajowem. Jeszcze za życia swego wyposażył córki i rozdzielił majątki swe pomiędzy synów: Antoni i Ambroży otrzymali Hałuszczyńce, któremi się w ten sposób podzielili, że Antoni wziął część zwaną Czołhańszczyzna, a Ambroży część zwaną Jabłonowszczyzna. Jan i Aryan otrzymali dobra Biletówkę i Leżanówkę, które dla działu sprzedawszy Rubczyńskiemu, kupili: Jan, majątek Okno w Skałackiem, a Aryan majątek Klebanówka w Zbarazkiem. Najmłodszy, Alojzy, otrzymał Żerebki Szlacheckie; przy nim mieszkał ojciec do śmierci i umarł w Żerebkach 6.Grudnia 1855. w 77. roku życia, w trzy lata po śmierci żony. Do ostatka był zdrów i nadzwyczajnej siły, pomimo tak wysokiego wieku co dnia jeździł na koniu. Sokratesowski rozum i Katońskie zasady, z nadzwyczajną

siłą charakteru, robiły z niego niezwykłą postać, respekt i szacunek wzbudzającą.

Dnia 26. Februarii 1805. poślubił Rozalię Hryniewiczównę, herbu Przyjaciół z odmianą, córkę Jana Hryniewicza i Apolonii Leliwa Łozińskiej⁶⁵). Z niej miał pięciu synów: Antoniego, Jana, Ambrożego, Alojzego i Aryana .

1. A n t o n i, urodz.1.Października 1806., pobierał nauki w Collegium societatis Jesu w Tarnopolu. Otrzymał od ojca swego majątek Hałuszczyńce, zaślubił Julię Nałęcz Morawską, córkę Czesława i Amelii Korwin Lipczyńskiej. Z niej miał potomstwo:

1. J o a n a , za Maciejem Wszelaczyńskim, właścicielem dóbr Józefówka i Marjanka w Tarnopolskiem .
2. S t a n i s ł a w , urodz. 3. Stycznia 1847.
3. J u l i u s z , urodz. 2. Lipca 1848.
4. M a r y a , za Zygmuntem Dzierzanowskim.
5. L e o p o l d , urodzony.15. Listopada 1855.
6. Amalia
7. A l e x a n d e r , urodzony 30. Lipca 1865.
8. J a d w i g a .

Antoni podawał w roku 1834. o wydanie certyfikatu szlachectwa dla siebie, i otrzymał takowy dekretem z dnia 24.Maja 1834. Następnie w r.1861. podał o wystawienie certyfikatu szlachectwa dla synów swoich Stanisława, Juliana i Leopolda, i otrzymał takowe dekretem z dnia 20.Kwietnia 1861., poczem synowie jego wpisani zostali w poczet szlachty krajowej stanu rycerskiego do metryk stanowych, księgi majestatycznej tom 25. str. 41. Wszystkie metryki i dokumenta, odnoszące się do legitymacji, są w oryginale w arch. kra. we Lwowie i w legalizowanych kopiach w arch. Okieńskim.

J a n , drugi syn Andrzeja, urodz 10.Czerwca 1811., ukończył nauki gimnazjalne w Collegium soc.Jezu w Tarnopolu. Jak drukowany poczet uczniów kolegium tego dowodzi, utrzymywał się przez cały czas studiów na miejscu pierwszego premianta. Genialne jego zdolności i szlachetne przymioty serca zwróciły na niego uwagę profesorów i zjednały mu znaczenie i sympatię u współuczniów. U niego młodzież szkolna zgromadzała się, czytano i pisywano pisma patriotyczne. Wtedy już zjednał sobie Jan wielu

przyjaciół na całe życie. Gdy w roku 1830. wybuchło Powstanie Listopadowe, Jan zebrawszy kilku kolegów pospieszył natychmiast do Warszawy. Dzięki listom rekomendacyjnym i posiadaniu własnego konia, otrzymał od imiennika swego Jana Fedorowicza pułkownika artylerii, będącego w Warszawie przy dyrekcji arsenału, miejsce w artylerii konnej i został zaraz posłany na linię bojową. Tam został wkrótce rannym, i leżał dłuższy czas w jakimś małym miasteczku w Królestwie. Wyszedłszy z ran, został przydzielony do nowo formującego się pułku 10.krakusów i podążył znowu z pułkiem swym na linię bojową. Tam zjednał sobie względy swych przełożonych, szczególnie pułkownika Piotra Wysockiego, który go wziął do swego boku jako ordynansa. Przy wzięciu Warszawy bronił ze swym oddziałem reduty na Wołi, która wraz z obok niej leżącą redutą Ordona były najbardziej wysunięte od strony nieprzyjaciela skoncentrowały. Dnia 6. Września, o godz.4.rano, przystąpił nieprzyjaciel do szturm, wśród gromów kilkuset dział nieprzejrzone szeregi nieprzyjacielskie ruszyły na Wołę, bronioną tylko trzema działami i dwoma kompaniami piechoty; walka była beznadziejna, rozpaczliwa. Wystrzelano wszystkie naboje, resztki pozostałych zgromadził w koło siebie pułkownik Sowiński w kościółku na Wołi, i tam miała miejsce sławna scena, przedstawiona na obrazie, często w szlacheckich domkach spotykanym: gdy nasi zostali dookoła otoczeni grenadyerami moskiewskimi, a oficer rosyjski wezwał ich do poddania się, Sowiński odrzucił pardon i rzekł, że wolą zginąć z chwałą w walce za Ojczyznę, niż przeżyć upadek. Nastąpiła okropna rzeź i pastwienie się – wszyscy co do jednego zostali zmasakrowani. Jan otrzymał trzy pchnięcia bagnetem w głowę i dwa w ramię; straciwszy przytomność, uważany za nieżywego, później dopiero zaczął dawać oznaki życia i przeniesiony do szpitala Sierakowskich, cudem prawie z ran wyszedł, wyniosłszy na całe życie zaszczytne blizny. Jedna z ran na głowie do śmierci mu dolegała. Na kilka dni przed bitwą został przez swego pułkownika przedstawiony do krzyża “Virtuti militari”. Upadek Powstania nie dozwolił mu doczekać się tej honorowej odznaki, o czym często z żalem wspominał. Wróciwszy do kraju, zapisał się na wydział prawniczy uniwersytetu lwowskiego. Lwów był wtedy przepełniony emigracją z powstania, był to jak wielki

obóz po bitwie i przed bitwą, cała młodzież spiskowała. Organizacja, nocne potajemne schadzki napady Policji i aresztowania, takie wtedy było życie uniwersyteckie. Fedorowicz był jednym z przywódców tego ruchu, zajmując się więcej polityką niż studiami; dopiero w r.1840. Złożył doktorat praw, równocześnie z kolegami swymi Smolką, Grocholskim, Ziemiałkowskim i innymi. Jurysterya była wstrętną jego otwartemu charakterowi, więc zdawszy doktorat porzucił ją, poświęcił się gospodarce i osiadł na Podolu w majątku swego ojca, Biletówka w obw. Tarnopolskim. W 1839. poślubił Karolinę Nahlik, córkę Karola, wyższego urzędnika państwowego i właściciela kilku kamienic we Lwowie, i Karoliny Losy de Losenau, córki pułkownika Benwentuta Losy de Losenau⁶⁶).

Starostami na weselu byli ze strony panny młodej prezydent apelacji Krowald, ze strony pana młodego marszałek krajowy Wasilewski.

Jan osiadłszy na wsi, obok zajęć gospodarskich prowadził dalej czynny udział w życiu politycznym owych czasów; zajmował on wtedy wysokie miejsce w organizacji spiskowej. Nowe Powstanie przygotowywało się pod bokiemi władz i wojska austriackiego. Wiśniewski i Dębowski byli częstymi gośćmi w Biletówce, a Jan był ich prawą ręką i duszą organizacji swej okolicy. Formował kadry, zgromadzał broń, w domu jego szyto mundury i lano kule i wyglądano hasła wybuchu. Termin się zbliżał, trzy noce spędził Jan na dachu swego domu, wyglądając umówionych sygnałów, tymczasem rząd uprzedził rewolucję, nastąpiły okropne wypadki roku 1846.; zamiast powstańców zajechali huzary z komisarzem policji na czele, zakuli Jana i braci jego Antoniego i Aryana w kajdany, i pod eskortą huzarów z dobytymi pałaszami odwieźli do więzienia w Tarnopolu, gdzie się wszyscy spiskowcy, t.j. całe prawie obywatelstwo i inteligencja znalazły. Nastąpił rok największego ucisku, aż rok 1848. przyniósł oswobodzenie. Konstytucja i amnestia zostały ogłoszone. Jan został obrany w Tarnopolu deputowanym do Rady Państwa we Wiedniu⁶⁷).

Dzienniki wiedeńskie i krajowe z owych czasów z chwałą wspominają o jego odznaczającym się zachowaniu podczas tego wiekopomnego sejmku. W dwutomowym dziele pod tyt.: "Geschichte

der Wiener – Oktobertage von Fenner von Fenneberg”⁶⁸), nie mało o nim napisano. Wśród najgorętszych dni barykad i szturmów, gdy większa część deputowanych z Wiednia uciekła, stanowczością sądu i energią woli zajął wybitne stanowisko, i wywarł niemały wpływ na ówczesne wypadki. W dziele drukowanym “ Geschriebene Portraits der hervorragendsten Deputirten des ersen Osterreichischen Reichstages”⁶⁹), znajdują się świetna karta z dziejów jego życia, mieści ona trafną charakterystykę jego osoby i jego działalności w dniach październikowych. Archiwum Okieńskie przechowuje druki i papiery, dotyczące jego ówczesnej działalności, między temi autograf Messenhausera, dowódcy i dyktatora wiedeńskiego powstania a osobistego przyjaciela Jana.

Po roku 1848. życie polityczne w kraju naszym przytłumione zostało; dopiero około 1854. życie obywatelskie nieśmiało ruszać się poczęło: najprzód pierwszym objawem tego zmartwychwstania, pierwszym organem pracy zorganizowanej było wtedy Towarzystwo agronomiczne, które wzięło sobie za zadanie przede wszystkim kraj po ciężkich klęskach lat ostatnich materialnie podźwignąć, i znajdujemy Jana w zastępie mężów, którzy na czele ruchu tego stanęli. Drukowanie rozprawy Tow. Agronomicznego przechowują ślady jego działalności na tem polu⁷⁰), o ile takowa na zebraniach ogólnych Towarzystwa objawiła się, chociaż niezrównanie więcej działał on bezpośrednio w swem otoczeniu, w swoim powiecie i obwodzie. Działalność ta nie pozostawiła dokumentów drukowanych, lecz za to trwałe rezultaty w życiu i pamięci współczesnych. Drugą ważną instytucją życia obywatelskiego stało się Tow. kred. ziemskie. Protokoły⁷¹) czynności zgromadzeń tego Towarzystwa przechowują ślady jego działania pełne inicjatywy i krytyki na zebraniach ogólnych, i dowodzą, że i tu postać jego przeszła nie bez użytecznych rezultatów i chwalebnych wspomnień.

Jedne z największych zasług na tem polu zjednał sobie inicjatywę do dzieła wielkiej doniosłości, które jednakże aż po jego śmierci weszło w życie. Organizacyjny umysł jego od dawna spłodził myśl zorganizowana właścicieli ziemskich i utworzenia instytucji, któraby potrzeby i interesa rolnictwa na zewnątrz i wewnątrz zastępywała, wyrwała z rąk żydów monopol handlu zbożowego, reprezentowała nas wobec rządu i zagranicy, i

dostarczała rolnikom kredytu i potrzeb gospodarskich w ich własnym interesie. Zjednął naprzód dla tej myśli sąsiada i przyjaciela swego Edwarda Duldkiego, i z nim ułożył pierwszy zarys organizacji Spółki rolniczej⁷²). Pozyskawszy później dla tej idei więcej zwolenników, urządził w ich własnym interesie. Zjednął naprzód dla tej myśli sąsiada i przyjaciela swego Edwarda Dulskiego, i z nim ułożył pierwszy zarys organizacji Spółki rolniczej⁷²). Pozyskawszy później dla tej idei więcej zwolenników, urządził w Grzymałowie zjazd, na który obywatele całego Podola licznie się zjechali. Na tym zjeździe został zredagowany plan statutów przyszłej Spółki roln.⁷³) i podanie do rządu o potwierdzenie tychże. Rząd podówczas jeszcze podejrzliwy i nieprzychylny wszelkim stowarzyszeniom, wszelkie dalsze kroki w tym kierunku zabronił i uniemożliwił. I myśl Jana dopiero później, gdy nastąpiła wolność stowarzyszeń, niestety już po śmierci jego została urzeczywistnioną. Archiwum Okieńskie zachowuje materiały do historii związków tej Spółki.

W bliskości Jana, w tym samym powiecie, mieszkał Sokołowski, rozumny i zacny bardzo oficjalista prywatny; powziął on myśl stworzenia instytucji, któraby zabezpieczała na starość los oficjalistów pryw. i ich wdów i sierot. Sokołowski zwierzył się z tą myślą Janowi, i znalazł w nim uznanie i gorące poparcie. Jan z oficjalistami swymi pierwszy przyłączył się do tych usiłowań, i dał na ten cel 1000 zł. a brat jego Alojzy 200. Trudności, jakie znowu rząd stawiał, przewlokły definitywnie ukonstytuowanie tej instytucji, i pierwotni jej inicjatorowie Sokołowski i Fedorowicz nie dożyli oglądać owoców swej myśli. Historia tego Towarzystwa ogłoszona drukiem kilkakrotnie w różnych pismach fachowych zapisała chwalebne usiłowania obu tych inicjatorów. Archiwum Okieńskie przechowuje dotyczące dokumenty.

Jeszcze do jednej instytucji, mającej na celu dobro publiczne, podał Jan inicjatywę. Ranny przy szturmie Warszawy, leżąc następnie w Warszawie w szpitalu wojskowym, zrobił votum starac się postawić mały szpitalik w swoim miasteczku powiatowym Skałacie. Starosta Karol Piwocki namówił go, ażeby myśl tę wykonać na większe rozmiary i założyć szpital w Tarnopolu, na co on obowiązał się wyjednać pomoc ze strony rządu i pozwolenie

zbierania składek w całym kraju. Fedorowicz otworzył listę składek datkiem 1000 zł.⁷⁴), a bracia jego Antoni, Aryan, Alojzy przyczynili się również hojnymi datkami; niestety rzecz tę rząd porwał w swoje ręce, i wyzyskał na swoją korzyść. Stał się wprawdzie gmach imponujący, godny pomnik szlachetnej myśli Jana, lecz ostatecznie nie oddał go rząd celowi, na który ofiarne datki były przeznaczone, lecz sprzedał gmach miastu na szkołę, zatrzymując pieniądze dla siebie. Dokumenty urzędowe, dotyczące się tej fundacji, przechowuje archiwum Okieńskie .

W roku 1859., gdy rząd zaczął już myśleć o nowej organizacji i nadaniu niektórych swobód, został zwołany we Lwowie z całego kraju komitet mężów zaufania, mających na celu wypracowanie projektu nowej organizacji. W rządzie najznakomitszych mężów kraju został Jan Fedorowicz przez rząd do komitetu tego powołany, wypracował on i przedłożył rządowi samoistny memoriał o organizacji gmin zbiorowych, Gdy później ustawodawstwo w tej mierze przeszło w ręce sejmu, memoriał ten pozostał w ręku rządu⁷⁵); dziś, po 20 latach, myśl Jana Fedorowicza o gminach zbiorowych stoi na porządku dziennym, i zostanie prawdopodobnie podstawą nowej organizacji. W roku 1861. po przywróceniu swobód konstytucyjnych, zaczęto się krzątać około nowej organizacji; mężowie którzy na czele ruchu tego stanęli, dawni koledzy szkolni i przyjaciele Jana, towarzysze z Powstania i z czasów konspiracyjnych roku 1831. i 1846, wezwali Jana ażeby do ich grona przystąpił; listy ich znajdują się w archiwum Okieńskim. Jan udał się do Lwowa, i po dłuższych naradach, nie mogąc się zgodzić z ich programem, powrócił do swej zagrody, postanowiwszy wstrzymać się tą razą od czynnego udziału w akcji, której wynik przewidywał, a która, tak jak przepowiadał, skończyła się ruiną materialną i moralną kraju, bankructwem politycznym narodu i nieszczęściem życia prywatnego milionów. Chodziło tu o nowe Powstanie, które w samej rzeczy we dwa lata później wybuchło. Widząc materialne niepodobieństwo zwycięstwa, przewidując konieczność klęski i okropne jej następstwa, uważał za zbrodnię dołożyć ręki do dzieła takiego samobójczego, jakkolwiek wiedział, że wobec zaślepienia fanatyzmu owych czasów może go to narazić na chwilową utratę popularności, której dotychczas zawsze używał. Tak jak generał

Chłopicki, złożony dowództwo armii, której wbrew swemu przekonaniu prowadzić nie chciał, wstąpił jako prosty żołnierz w szeregi walczących, aby dowieść że nie swojej osoby, ale Kraju narażać nie chce: tak Jan nie przyjąwszy udziału w komitecie kierującym, ani też żadnego urzędu w organizacji, z podwójną gorliwością ponosił wszystkie ofiary i ciężary, które Powstanie z sobą przyniosło. Chcąc zapatrywania swoje drukiem ogłosić, zaczął pracować nad dziełem treści filozoficznej, a że każda myśl większa duszę jego rozżarzała i za sobą porywała, przylgnął całą duszą do tej pracy, poświęcił się jej wyłącznie i cały niemal czas ostatnich lat swych pracy nad tem dziełem poświęcił; plan jego coraz więcej się rozszerzał, treść wyjaśniała się, i wyniki coraz dalej sięgały. Urosło dzieło głębokich badań filozoficznych i znakomitej treści moralnej. Są natury idealne, któremi idea tak zawładnąć może, że stają się fanatykami pracy, ofiarnikami myśli – tak Jan od młodości niesiony myślą służenia krajowi, chciał teraz służyć mu swoim geniuszem, zakończyć życie swe pełne ofiarności, wielką ofiarą pracy ducha, którą jako pamiątkę po sobie na ołtarzu Ojczyzny zostawić pragnął. Śmierć przedwczesna nie dozwoliła mu dzieła tego zupełnie wykończyć; archiwum Okieńskie przechowuje je w manuskrypcie, i jest nadzieja, że wkrótce drukiem ogłoszone zostanie. Tymczasem ukazały się już w kilku pismach naukowych wzmianki o niem, umieszczone przez uczonych, którym było dozwolone do manuskryptu tego zaglądać⁷⁶). Obok tego pozostawił Jan dużo pism pomniejszych, w których fragmentarnie składał swoje myśli; jakaś część tych fragmentów została przez spadkobiercę zebraną i drukiem ogłoszoną, pod tytułem „Aforyzmy Jana Fedorowicza”⁷⁷). „Przegląd Polski” z Marca 1872. zamieścił o nich zaszczytną wzmiankę, „Gazeta Narodowa” z 6. Kwietnia 1872., „Przegląd Polski” z 3. Lutego 1873. i „Dziennik Polski” z Marca 1873. również z wielkim uznaniem o publikacji tej wyrażają się. Archiwum Okieńskie posiada jeszcze znaczną ilość prac pośmiertnych w manuskrypcie, które nie wątpimy że niebawem drukiem ogłoszone zostaną z korzyścią dla narodu i sławą dla autora. Jan Fedorowicz dużo w swem życiu podróżował, kilkakrotnie zwiedził Anglię, Francję Niemcy, Włochy i Szwajcarię. Gospodarstwo swe prowadził wzorowo, gospodarstwo rolne, lasowe i przemysłowe

podniósł do wysokiej kultury, stworzył sam własnego pomysłu organizację, buchalterię, praktyczną, pojedynczą i stosunkom miejscowym odpowiednią . Interesy majątkowe prowadził wzorowo i majątek swój znacznie powiększył. Z bliska i z daleka udawano się do niego po radę i pomoc, których z wszelką ofiarnością udzielał. Prawdziwy ojciec dla swoich sług i poddanych, głowa rodziny w rodzinie wielka powaga w obywatelstwie swej okolicy, stał pomiędzy swoimi rówieśnikami wyższy głową od wszystkich, jak świetlica morska rzucał w około siebie światło i wskazywał drogę. Któż zliczy biedne wdowy i sieroty, którym łzy ocierał, i tych młodych ludzi, którym w naukach dopomagał, tych starców i kalek, których zaopatrywał ? Piękny wzór obywatela, patrioty , chrześcijanina i mędrca..

Dnia 2.Listopada r.1870.umarł nagle, tknięty apopleksją w lesie wśród polowania, będąc w pełni zdrowia i siły. Niespodziewana śmierć jego wywarła ogromne wrażenie w całej okolicy i była ciosem dla rodziny, której był głową i opiekunem. Wszystkie dzienniki krajowe zaszczytne wspomnienie o nim umieściły. - W r.1861. Podawał Jan do Wydziału Stanów o certifikat szlachectwa, otrzymał takowy dekretem z dnia 20.Kwietnia 1861., i został wpisany w poczet szlachty krajowej stanu rycerskiego, ks. majestatycznej tom 25. pag. 42 Dokumenty odnoszące się do legitymacji znajdują się w arch. kraj. we Lwowie i w kopiach legalizowanych w arch. Okieńskim. Wszystkie papiery i dokumenta rodzinne, majątkowe, polityczne i naukowe, odnoszące się do Jana, znajdują się w arch. Okieńskim . Jan pozostawił tylko jedno dziecko: syna Władysława .

Władysław urodzony 26.Maja 1845.w Bielanówce, parafii Touste w Tarnopolskiem, skończył nauki gimnazjalne w Tarnopolu r.1864. zdał egzamin maturalny z wyszczególnieniem W r.1864. I 1865. uczęszczał na Uniwersytet Wiedeński, jako elew. Cesarskiej Akademii Terezańskiej. Lata 1868. i 1870. spędził w Paryżu, uczęszczając na wykłady w Sorbonie i College de France. Podróżował wiele po Anglii, Francji, Szwajcarii, Włoszech, Niemczech i Rossji; z wrażeń w podróżach tych napisał “ Studia artystyczne, literackie i społeczne” ogłoszone drukiem. Roku 1871. objął po śmierci ojca dziedziczne majątki i zaprowadził w nich

wszędzie własną administrację. Roku 1872. dokupił sąsiednie dobra Toute, Klekotów, Kąt i Przekalec od Leopolda Poeltenberga. W roku 1872. ułożył i ogłosił drukiem pisma ojca swego p.t. "Aforyzmy Jana Fedorowicza" - w r.1873. Wydał swoje "Szkolnictwo w Anglii". W roku 1874."Sto Aforyzmów". W r. 1875."Aforyzmy". W r.1878. " Z teki wiejskiego szlachcica". W roku 1879" Studia filozoficzne, historyczne i polityczne" .Roku 1879. "Gorzelnictwo". Przez kilka lat przywódca stronnictwa t.z. Ukraińskiego, prezydent kilku towarzystw; członek Rady Państwa we Wiedniu. Otrzymywał certyfikat szlach. na swoją osobę dekretem Wydziału Stanów z dnia 20.Kwietnia 1861.; Został wpisany w poczet szlachty krajowej stanu rycerskiego, księgi majestatycznej tom 25. pag.42. Dokumenty legitymacyjne w arch. krajowym; inne dokumenta, dzieła drukowane i gazety, dotyczące się jego osoby, w arch.Okieńskim⁷⁷).

3. Ambroży, trzeci syn Andrzeja, urodz. r.1817., zmarł r.1858., właściciel dóbr Jabłonowszczyzna do Hałuszczyniec należących osobny korpus tabularny stanowiących. Ożeniony z Joanną Nahumowicz, córką właściciela dóbr Janówka, zostawił dwie córki:

a) **A l b i n ę**, urodz. r. 1850., zaślubioną Piotrowi Stopczyńskiemu, byłemu oficerowi 1. pułku dragonów, dziedzicowi dóbr Romanówka w Tarnopolskim.

b) **K a z i m i e r ę**, urodz.r. 1850., zaślubioną Stanisławowi Kopczyńskiemu, dziedzicowi dóbr Anielówka w Tarnopolskim.

4. Aryan, czwarty syn Andrzeja, urodz. r.1818., zmarł r.1856. Odziedziczył po ojcu nawspół z bratem swoim Janem dobra Biletówka i Leżanówka, które dla działu sprzedawszy, nabył dobra Klebanówka w pow.Zbarazkim. Ożeniny z Albertyną, siostrą żony brata swego Jana, zostawił z niej potomstwo:

a) **J u l i a**, urodz. r. 1846., zaślubiona Feliksowi Skrochowskiemu, właścicielowi dóbr Ropa, Ropica i Łosie w Sandeckiem, Marszałkowi Rady pow.Gorlickiej.

b) **A l e k s a n d r a**, ur. 1848., Była rzadkiej piękności.zmarła w 17. roku życia. Został portret jej; przez Artura Grottgera malowany, w posiadaniu matki jej, i Madonna, przez tegoż z niej malowana, w posiadaniu kuzyna jej, Władysława Fedorowicza.

c) **T a d e u s z A d o l f**, ur. r. 1849., ukończył studia

gimnazjalne w Tarnopolu, a studia prawnicze na uniwersytecie wiedeńskim, poczem kształcił się jeszcze w zawodzie gospodarskim w Prusiech, gdzie odbył kurs fachowy w akademii agronomicznej w Proszkowie. Objąwszy majątek dziedziczny Klebanówkę, oddał się z zamiłowaniem gospodarstwu, które podniósł do wysokiego stopnia doskonałości, mianowicie co do hodowli szlachetnych ras bydła. Posiadając zaufanie i szacunek swoich współobywateli, zajął wybitne stanowisko we wszystkich stowarzyszeniach i urzędach publicznych swej okolicy. Spłaciwszy rodzeństwo ożenił się z Julią Pankratiew, właścicielką dóbr Pankratiewka koło Odessy, córką generała wojsk rosyjskich i gubernatora Chersońskiej gubernii, i Celestyny Fontoom de L'Etang, córki byłego ambasadora rosyjskiego w Konstantynopolu.

Z tej żony potomstwo:

1. O l g a J ó z e f a C e l i n a, ur. 1874.

2. A l e x a n d e r A d r y a n T e o f i l, ur. 1875.

d) C e l i n a, ur. 1850., zaślubiona Ignacemu

Skorochowskiemu (bratu Feliksa ożenionego z jej siostrą Julią).

e) K a z i m i e r z E g o n, ur. 1854.

W roku 1861. podała matka i opiekunka Tadeusza i Kazimierza do Wydziału Stanów o legitymację szlachectwa, która dekretem z dnia 20. Kwietnia 1861. wydaną im została. Na podstawie takowej zostali synowie Aryana, Tadeusz i Kazimierz wpisani do metryk stanowych w poczet szlachty krajowej stanu rycerskiego ks. maj. tom 25. pag. 43

5. A l o j z y, piąty syn Andrzeja, urodz. 1830. Ukończywszy nauki, podróżował po Niemczech, Francji i Anglii, odziedziczył ojcowski majątek Zerebki Szlacheckie w pow. Skałackiem, a nabył majątek Wołczkowice w pow. Złoczowskim. Kilkakrotnie wybierany marszałkiem Rady pow. Skałackiej, delegat szlachty do przyjęcia Cesarza r. 1853. w Tarnopolu, przewodniczący deputacji swego powiatu do przyjęcia Cesarza we Lwowie w roku 1880.

W roku 1861. podawał do Wydziału Stanów o legitymację szlachectwa, która dekretem z dnia 20. Kwietnia 1861. wydaną mu została. Na podstawie takowej został wpisany do metryk Stanowych w poczet szlachty krajowej stanu rycerskiego ks. maj. tom 25. pag. 43. Zaślubił Julię Doliwa Stepczyńską (siostrę Piotra .ożenionego z

Albiną, p.w.) Z niej:

- a) L e o n ur. r. 1863.
- b) S a b i n a ur. r. 1865.
- c) A n d r z e j M i e c z y s ł a w, ur. r. 1867. Zmarł 1869.
- d) H e l e n a, ur. r. 1869.
- e) W ł o d z i m i e r z, ur. r. 1871.
- f) B o l e s ł a w, ur. r. 1873.
- g) M a r y a, ur. r. 1875
- h) A l o j z y, ur. r. 1877.
- i) J u l i a, ur. r. 1879.

Gałąź Hryniewiecka

M i c h a ł , czwarty syn Dymitra syna Fedora, otrzymał w dziale familijnym dobra Hryniewo, od których potomkowie jego przybrali przydomek Hryniewieckich. Linia ta rozrodziła się i podzieliła na wiele gałęzi pomniejszych, z których każda osobny przydomek przybrała, jako to: Hołodyczykowie, Lewkowicze, Okulicze, Wołchowicze, etc., których Duńczewski sporą liczbę podaje, powiadamiając, że posiadają liczne dokumenta, i że dom ten, z początku zamożny, tak się później rozdrobił, że w roku 1723. na Wielkich i Małych Hryniewicach dziesięciu ich było dziedzicami. W deputacji wywodowej Mińskiej ci Fedorowicze Hryniewieccy wraz z reprezentantami poprzednio wymienionych gałęzi wspólne swe pochodzenie i rodowód licznymi dokumentami poparty udowodnili, z którego dla obszerności jego tutaj tylko filiację po mieczu w krótkości wyliczamy:

M i c h a ł , syn Dymitra, miał w drugim pokoleniu syna Krzysztofa, ten miał w trzecim pokoleniu synów trzech: O s t a p a czyli Ostopka, S t a n i s ł a w a i M i k o ł a j a . Z tych Stanisław miał w czwartym pokoleniu synów dwóch: J a n a i A n d r z e j a . Z nich:

a) Jan miał w piątym pokoleniu 1. A d a m a 2. P i o t r a 3. P a w ł a , 4. M a r c i n a , 5. F r a n c i s z k a , 6. M i k o ł a j a , 7. M a r k a .

Z tych: 1) Adam miał w szóstym pokoleniu dwóch synów: S t e f a n a i G a b r i e l a ; z tych Stefan miał w ósmym pokoleniu F e l i c j a n a i P a w ł a , z których Paweł, Podkomorzy Bielski, podpisał elekcję króla Stanisława Augusta¹⁾, zaszczycony od króla tegoż orderem św. Stanisława, zaślubił Małgorzatę Dłużewską, i spłodził z nią w dziewiątym pokoleniu syna S t a n i s ł a w a .

Wracając do Andrzeja, drugiego syna Michał, wnuka Krzysztofa a prawnuka Michała, ten spłodził w piątym pokoleniu synów pięciu: 1. G r z e g o r z a , 2. M i k o ł a j a . 3. B a z y l e g o

4. S a m u e l a , 5. J a n a . Z tych drugi z rzędu syn, Mikołaj, miał w szóstym pokoleniu synów czterech: 1. M i c h a ł a , 2. J a n a . 3. Ł u k a s z a , 4. T o m a s z a . Trzeci syn Andrzeja, Bazyli, miał w szóstym pokoleniu syna Samuela, Mostowniczego Pińskiego, który r. 1736. zaślubiwszy Esterę Sumowiczównę, Skarbnikównę Owrucką, spłodził z nią w siódmym pokoleniu syna A d a m a . Samuel, czwarty z rzędu syn Andrzeja, spłodził w szóstym pokoleniu synów dwóch: A n d r z e j a i J a n a , których dalsza procedencja nie jest nam wiadomą. Jan piąty syn Andrzeja spłodził w szóstym pokoleniu synów trzech: A l e k s a n d r a , P i o t r a i T e o d o r a ; z tych Teodor w pierwszym małżeństwie z Teresą Rucinowiczówną Łowczanką Nowogrodzką, spłodził w siódmym pokoleniu syna M i c h a ł a , a w drugim małżeństwie z Zunianką, synów trzech: J a n a , K a z i m i e r z a i T o m a s z a . Najstarszy syn, Michał na Hryniewiczach Wielkich, Fedorowicz Hryniewiecki, przydomku Rakoczy, zaślubiwszy Konstancję, córkę Jana Suchockiego i Anny z Łozińskich, wnuczki Glińskiego starosty Narzymskiego, spłodził z nią w ósmym pokoleniu synów dwóc: J a n a i T o m a s z a , i córkę W i k t o r i ę .

ODŁAMEK

Szymona Skarbnika Podlaskiego

Jerzy, dziedzic na Jakubowicach i Starej wsi w woj. Podlaskim pow. Mielnickim, ożeniony z Maryanną Rogala Tchorzewska, córką Mikołaja z Tchorzewa Tchorzewskiego, Skarbnika Żytomierskiego, i Ewy z Charłęża, dziedziczki dóbr Charłęż, Makarów i Jędrzejówka, o które to dobra Szymon Skarbnik Podlaski w imieniu swej żony, jedynej spadkobierczyni dóbr pomienionych, długi proces prowadził z Jerzym Lubomirskim, Podkomorzym W.Kor., i uzyskał w końcu roku 1724. wyrokiem króla Augusta II. restytucję owych dóbr i sumę 7300złp. tytułem odszkodowania. Spłodził z pomienioną Marianną: 1.córkę Salomeę, za Józefem Żybułowskim, 2. syna Andrzeja, 3. Córkę Konstancję, za Antonim Trzczańskim, synem Jana i Apolinii z Radeckich 4.córkę Antoninę za Antonim Ostrowskim, 5.Urszulę, za Stanisławem Podwysockim.

A n d r z e j, syn Skarbnika Podlaskiego i Marianny z Tchorzewskich “Cohortis Loricatae Illustrissimi Lubomirsci subdapiferi regni commilito” wystąpił jako towarzysz pancerny do chorągwi ks.Lubomirskiego i prowadził w swoim i sióstr swych imieniu, długoletni proces o majątek ojcowski. Gdy bowiem matka jego Maryanna, córka Mikołaja Tchorzewskiego, Skarbnika Żytomierskiego i Ewy z Charłęża, dziedziczki jak wyżej dóbr Charłęż, Makarów i Jędrzejówka, zaślubiła 1mo voto Józefa Bychowskiego dziedzica dóbr Bereźnica i Borejów, 2do voto zaś zaślubiła Szymona Skarbnika Podlaskiego a ojca Andrzeja, zrobiwszy z nim zapis na przeżycie, mocą którego wszystkie dobra ruchome i nieruchome po śmierci jego sobie przywłaszczyła, poczem po trzeci raz wyszła za mąż za Stanisława Żybułowskiego, dzieciom swym po dwóch pierwszych mężach nie zostawiając żadnego majątku: wskutek tego dzieci z 1.i 2. małżeństwa wytoczyły jej proces o swoją ojcowiznę, mianowicie: dzieci pierwszego małżeństwa o dobra Bereźnica i Borejów, a dzieci z drugiego małżeństwa o dobra

Charłęż, Makarów i Jędrzejówka. Andrzej jedyny syn Skarbnika Podlaskiego, zmarł bezpotomnie w roku 1759., i uczynił dziedziczką swą najmłodszą z sióstr swych Urszulę -natenczas wdowę po ś. p. Stanisławie Podwysockim; z nim zgasła po mieczu linia Szymona Skarbnika Podlaskiego.

Dokumenta do tego odłamku odnoszące się:

1. Roku 1711. sprawa z Kazimierzem Lipskim, Chorążym Nowogrodz., akt. tryb. Lub. tom 51. fol 843.
2. Roku 1713. sprawa z Widawskim, akt tryb. Lub. tom 83. fol. 337.
3. Roku 1714. w sprawie Wojewodziny Denhoffowej, akt .tryb. Lub. Tom44. fol.924. v.425.
4. Roku 1714. w sprawie Księżny Ogińskiej i Księżny Czrtoryskiej akt. tryb. Lub. ks. 445. fol. 884.
- 5.Roku 1715. W sprawie Adama Lubowieckiego Starosty Oświęcimskiego akt.tryb.Lub.tom.86.fol.388.
- 6.R 1715. W sprawie Alexandra Krasińskiego Chorążego Sandomierskiego akt. tryb. Lub. tom 86. fol.388.
- 7.R. 1715. w sprawie Piotra Krasnodębskiego, Cześnika Nowogrodzkiego akt. trb. Lub. Tom 86. fol.698.
- 8.R. 1717. w sądzie polubownym między Pszonką, Podkom. Lub. i Antonim Brzezańskim, Cześnikiem Gostyńskim, akt. tryb. lub. ks. 87. fol. 875
- 9.R.1717. Bonacya Albertowi Jakubowskiemu , akt. Tryb.Lub. 87. fol. 733.
- 10.R.1720. W sprawie Sapiehy Kasztelana Trockiego, akt .tryb.Lub.ks.92.fol.381.
- 11.R 1720. **Sprawa** z Linkhausem ,Chor. Orowuckim, o dobra Parysów i Kozłów akt.tryb.Lub.ks.92.fol.186.
- 12.R.1720. W sprawie Sapiehy z Siemaszków Daniłłowiczów i Cetnerów, akt.tryb.Lub.ks.92.fol. 367.
- 13.R.1720. W sprawie Ożarowskiego, akt.tryb.Lub.ks.92.fol.97.
- 14.R.1720. W sprawie Andrzeja Goskiego akt. tryb. Lub. ks. 91. fol. 12.
- 15.R. 1721. Zapis na przeżycie między Szymonem a żoną jego

Maryanną z Tchorzewskich, akt.tryb.Lub.ks.91.fol.329.

16.R.1724. W sprawie Tchorzewskich przeciw Lubomirskiemu, o dobra Makarów, wyrok Augusta II., ażeby Lubomirski dobra restytuował, akt.tryb.Lub.ks.93.fol.107.

17.R.1725. Byszowscy i Piotrowscy na arbitra swego obierają akt.tryb.Lub. ks.93.fol.594.

18.R.1726. Między Rudnickim, Lubomirskim i Fedorowiczem sprawa. Sumaryusz Zeznań i Wyroków woj.Wołyńskiego ks. 10. fol. 1707/8.

19.R. 1726. W sprawie z Czermińskimi, akt. tryb. Lub. ks. 485. fol. 261.

20.R.1729. Szymon kwituje Maryannę Polanowską, akt.tryb.Lub.ks.95.fol.137.

21.R.1731. Lubkowski kwituje wdowę po Szymonie; z aktu tego widać że Szymon umarł między r.1729. A 1731.; akt. tryb. lub. ks. 95. fol. 539.

22.R.1736. Wyrok Augusta III.w sprawie wdowy i potomków Szymona w akcie tym całe potomstwo Szymona wymienione; akt.tryb.Lub.ks.97.fol.24.

23.1747. Urszula, córka Szymona, żona Stanisława Podwysockiego lokowanej brata swego Andrzeja kwituje; akt. Castrens. Trmbowelies, Inscriptionum 71.pag.140.

24.R.1748. Andrzej syn Szymona w swoim i sióstr swoich imieniu o sumę im należącą się akt.tryb.Lub.ks.99.fol.299.

25.Sukcesorowie Szymona przeciw Skolemowskiem
akt.tryb.Lub.ks.66.fol.1177.

ODŁAMEK

Adalberta i Katarzyny z Drohomireckich

Fedorowicz Adalbert miał z Katarzyną z Drohomireckich syna Michała: ten

Michał, ożeniwszy się z Teresą Kawecką, miał synów czterech: Ł u k a s z a , P a w ł a , M a c i e j a i B ł a ż e j a z tych 1.Łukasz miał syna Macieja, r. 1767.

2. Paweł miał synów dwóch: Andrzeja r.1768. W Jagielnicy, i Ignacego, który z Teresą ..... spłodził syna Michała; ten ożeniony z Ludwiką Lipińską czyli Lipnicką, spłodził syna Kazimierza 27.Decembra 1791r. W Krzywczu. Ten ożeniony z Maryanną Sawicką, miał synów czterech: 1. J a k u b 17.Julii 1818. w Krzywczu, 2.K a s p e r 19.Januarii 1821., 3.K a r o l r.1828., 4. P i o t r 29.Junii 1835.

Cała wyżwymieniona procedencya Pawła i Łukasza jest w metrykach szlacheckich galicyjskich wykazaną, wszelako za szlachecką uznana została, jakkolwiek protoplaści Łukasz i Paweł, a brat ich Błażej wraz ze swą procedencją dekret szlachectwa otrzymali.

Maciej trzeci syn Michała i Teresy Kaweckiej, miał syna Ludwika około r.1793. w Jagielnicy.

Błażej czwarty syn Michała i Teresy Kaweckiej, ożeniny z Maryą Starczewską, spłodził synów dwóch: Wawrzyńca i Bazylego; z tych

Bazyli, urodzony 6.Marca r.1783.we wsi Byszki w cyrkule Brzeżańskim, rit.lat., metryka chrztu znajduje się w arch.krajowym Lwowskim. Ten Bazyli ożeniwszy się z Zofią Cielińską, spłodził syna Antoniego Wiktora, urodzonego roku 1814.dnia 10.Julii. We wsi Osowce, ochrzczonego we wsi Petlikowice w cyrk. Czortkowskim, dek.Jazłowieckim; metryka w arch..kraj.Lwowskim. Tenże Wiktor Antoni z ojcem swoim Bazylim podaje dnia

20.Listopada 1830. do Wydziału Stanów, dowodząc pochodzenie swe od legitymowanego Błażeja i prosząc o extensyę szlachectwa na siebie. Wydział Stanów przekonawszy się dostatecznie z okazanych sobie dokumentów, iż Bazyli wraz z synem swoim Wiktorem pochodzi od Błażeja Fedorowicza, tom 17.fol.160. Legitymowanego, wydał mu certyfikat szlachectwa i w poczet szlachty krajowej tom 22.fol.186. Wpisać kazał dnia 8.Decembra 1830.

Jako do tej gałęzi przynależni, zgłaszali się jeszcze Marcin i Adalbert bracia Fedorowicze, otrzymali jednakże votum odmowne, z powodu niedostatecznego dowodu procedencyi i używania szlachectwa. Rezolucja ta nosi datę 12.Octobra 1796r. - Później pod datą 20.Augusta 1834. Adalbert i Marcin wnoszą ponowną prośbę o poświadczenie szlachectwa dla siebie i swych synów Jana, Mikołaja, Pawła, Józefa, Błażeja i Adalberta, dowodząc pochodzenie swe od dziada Adalberta i Katarzyny Drohomireckiej, których wnukami Łukasz, Paweł, Błażej i Maciej byli.

„Wydział Stanów wydał rezolucyę pod datą 26.Augusta 1834. tej osnowy: Ponieważ proszący nie wprost od legitymowanych pochodzenie swoje dowodzą, a wybór stanowy nie ma prawa dawania na mocy tak dalekiego pochodzenia zaświadczenia szlachectwa przeto prośba niniejsza zwraca się z Rady Stanów dnia 26.Augusta 1834. Badeni m.p.”

Dalej podaje 24.Junii 1844.Kazimierz Fedorowicz z Krzywca pow. Czortkowskiego prośbę o certfikat szlachectwa dla swoich czterech małoletnich synów, lecz otrzymał następującą rezolucyę;

„Ponieważ wypływa z przyłączonych metryk \, iż proszący nie pochodzi w linii prostej od jednego z legitymowanych Fedorowiczów, którzy według przyłączonego Extractu nazywali się Łukasz, Paweł, Maciej i Błażej, przeto ani jemu, ani synom Certyfikaty szlachectwa wydane być nie mogą. Alegaty prośby zwraca się z Rady Wydziału Stanów. Lwów dnia 23.lipca 1844. Stadnicki m.p.”

Dokumenta do grupy Adalberta należące :

1. Dekret Sądu Grodz. Trembowelskiego z dnia 18. Novembra 1782. Poświadczający urodz. Łukaszowi, Pawłowi, Maciejowi i Błażejowi Fedorowiczom, używanie szlachectwa i pochodzenie od urodz. Michała i Teresy Kaweckiej, syna Adalberta i Katarzyny Drohomireckiej.

2. Metryka chrztu Bazylego, syna Błażeja, z dnia 7. Nov. 1829.

3. metryka chrztu Antoniego Wiktora, syna Bazylego i Zofii Cielińskiej z dnia 20. Dec. 1825.

4. Podanie do Wydziału Stanów Bazylego Fedorowicza ze wsi Osowce cyrk. Zaleszczyckiego, o certyfikat szlachectwa z dnia 20. Listopada 1830.

5. Wydział Stanów przekonawszy się dostatecznie o przedłożonych sobie dokumentów poleca wpisać Bazylego Fedorowicza i syna jego Antoniego Wiktora w poczet szlachty krajowej, tom 22. str. 186. Z dnia 8. Decembra 1830.

6. Marcin i Adalbert proszą o Certyfikat szlachectwa. Wydział Stanów odmawia 12. Okt. 1796.

7. Powtórna prośba Adalberta i Marcina i powtórna odmowa z dnia 26. Augusta 1834.

8. Kazimierz Fedorowicz prosi o certyfikat szlachectwa. Wydział Stanów odmawia dnia 1. Lipca 1844.

DOPISKI

- 1) Arch.heroldyi Król Polskiego świad. Nr. 6597. Dziennika Nr. 43. 700 ks.lit.F. Nr.kolejny 36, oba dokumenty znajdują się w kopiach legalizowanych w arch.Okieńskim.
- 2) Oryginalny dokument znajduje się w arch. Okieńskim.
- 3) Książę Piotr Dołgoruków: Radosłownija Kniga Petersburg 1858.,tom I. str. 47-58, tom IV.str. 20- 25. Xiążę Józef Jabłonowski: Tabulę Jabloviniane, Tab XIV. A.Peżarski: Genealogia Ogińskich Lelewel, Karmazyn, Sołowiew e.t.c.
- 4) Ten Fedor przez rosyjskich genealogów przezwany Tytem.
- 5) Dołgoruki tom I. Str.50.pisze "Satinnych".
- 6) Nadanie to zamieszczone w metryce Litewskiej z r.1506.
- 7) Metryki Lit.ks.207.fol.865/159
- 8) Cały list Królowej Bony w sprawie Fedorowicza w m.litt.ks. 212. fol. 869/9. - Arch. Okieńskie posiada 3 listy Królowej Bony w sprawie Kostiuszki.
- 9) Metr.Litt.księga 212. fol.350.
- 10) Metr.Litt. r.1526.
- 11) a. List Króla Zygmunta z r.1526. Do Starosty berestejskiego Iliniczna w sprawie Fedorowicza.
b. Drugi list Zygmunta z r.1526.do podskarbiego Bohusza Metr. Litt. ks. 199. fol. 241.
c. Zygmunt I Przywilej ks.205.fol 134.r.1537.
d. Zygmunt I. Przywilej "Kostiuszku Fedorowiczu na Hajewnictwo Berestejskoje i Kameneckoje" r.1537. Metr.Litt.ks.205.fol.135.
e. Zygmunt I. List Kostiuszki 1537.met.Litt.ks.205.fol.141.
f. Zygmunt I. List w sprawie Kostiuszki r. 1538. Metr. Litt. ks. 305. fol. 244.
g. Zygmunt I. List z roku 1539.Metr.Litt.ks.205.fol.458-464.
h. Sprawa Kostiuszki Fedorowicza Sudji i Horodniczego Kameneckoho r.1547. Metr. litt. ks. 213. fol. 684- 689.
i. Wyrok Kostuszki Fedorowicza Sudji i Horodniczego Kameneckeho r.1547. Metr. Litt. ks. 213. fol. 684- 689.
- 12) Arch. gub. Mińsk.
- 13) Wywód Miński .
- 14) Summarium im libro ruthenico palatinat. Kijov.ks.I.tom.I.fol.55
- 15) Wiadomość o nich urywa się z wyż. wzmiankowanym procesem, który poprzedzających dat dostarczał.
- 16) Opowiadania historyczne tom I,pag.102.
- 17) Arch. gub. Mińskiej.
- 18) Te i następne przy tej gałęzi cytowane dokumenta zostały przedłożone przy wywodzie szlachectwa i znajdują się w arch. wywodowem gub. Mińsk.
- 19) Dekret tryb. Z 13.Augusta 1650.arch.Mińsk.
- 20) Vol. Leg. tom V. pag. 878. Pietruski elektorów poczet pag. 83. Niesiecki wyd. Bobrowicza tom IV,pag.22.

- 21) R.1716,ak.tryb.Mińsk
- 22) Dekret sądów kapturowych Mińsk z 15.Febr.1697.ak.tryb..Mińsk.
- 23) Dekret Szymkiewicza 7.Febr.1716.akt.tryb.Mińsk.
- 24) Arch. gub. Mińsk.
- 25) Arch. gub. Mińsk.
- 26) Akt sepultury w arch. Okieńskim .
- 27) Wszystkie wyż cytowane daty w arch.gub.Mińsk
- 28) Wszystkie wyż.przytoczone dokumenta tej gałęzi znajdują w arch. gub. Mińsk.
- 29) Vol. Leg. tom VII.pag.142.
- 30) Wszystkie wyżej wymienione daty ,tyczące się tej lini, wyjęte z aktów ziemskich i grodzkich i wywodu szlacheckiego arch.gub. Mińskiej.
- 31) Przywilej Władysława IV. Z dnia 12.Febr.1642.
- 32) Akta byłej heroldyi Król. Polskiego fol.5058.
- 33) Ibidem.
- 34) Akt. Tryb. Lubels. Ks. 126. pag. 257.
- 35) Kwaternion Majestatyczny tom VIII. Str. 217.
- 36) Akta b. herold. Król Polsk. fol. 5058.
- 37) Ibidem – i urzędowy spis szlachty Galicyjskiej, pag. 62.
- 38) Paszport z 14. Grudnia 1818. R. Arch. Okieńskim.
- 39) Dyplom herold. Król. Polsk. Świad. Nr. 6597. Dziennika Nr. 43.700 ks. Lit. F. Nr. 36.
- 40) Nader liczny zbiór dokumentów do tej gałęzi odnoszących się, posiada arch. Okieńskie; dla ilości ich i mniejszej wagi nie przytaczaliśmy ich w tekście, będą one wyszczególnione w wyjść mającym inwentarzu arch. Okieńskiego.
- 41) Patrz co powiedziano przy adnotacyach 12, 13, 14, 15.
- 42) Tak podają obie relacye urzędowe Rpis. Ossol. Inw. 225. K. 256 i 262. Chmielnicki cum 300.000 exercitu, ingentibus praeterea Tatarorum auxiliis.
- 43) Kochowski Ann. pag. 117.
- 44) Kochowski Dyariusz obszerniejszy. Michałowski Pamiętniki Nr. 150. – Opowiadania Łukaszi, lekarza w wojsku zaporozkiem. Akta Južno-Zapadnoj Rossyi tom III. Nr. 277. Kubala Szkice historyczne str. 118.
- 45) Pietruszewicz, Swodnaja Halicko- Ruska Litopyś pag. 536., w dokumencie cytowanym stoi o nim „Supremo Generali”.
- 46) Biłous Iskolko Ruskich i Romuńskich hramot drewnych hospodarej Mołdawskich pag. 27. V.
- 47) Theiner monumenta Pol. pag. 485.
- 48) Vol. Leg. tom. IV. Str. 637- 657.
- 49) Vol. Leg. str. 574. Nr. konst. 129.
- 50) Vol. Leg. Tom. IV. pag. 767.
- 51) Przydomek ten, wzięty od majątku Jackowa, był w używaniu przez trzy generacye: Jana, Pawła i Macieja, później został zarzucony, znajduje się jednak dyplomatach szlacheckich w papierach legitymacyjnych wymieniony.
- 52) Vol. Leg. str. 768. Nr. konst. 43.

- 53) Przewodnik naukowy i literacki, tom VI. Zeszyt 2. Str. 1806- 1807. Przy tym był w grze antagonizm polityczny między Janem a ówczesnym hetmanem Zaporowskim.
- 54) Księga Majest. tom III. pag. 315 i 317.
- 55) Akta tryb. Lubelsk. ks. 513. Fol. 807.
- 56) Extrakt aktów grodzkich Przemyskich r. 1736. Extr. ak. grodz. Przem. R. 1737. Akt. grodz. Przemyskie 1737. Powtórnie.
- 57) Metr. szlach. tom III. fol. 317. Intabulacya w kwatern. Majest. z dnia 18. Marca 1783
- 58) Dekret wojsk koronnych r. 1745. Ks. 119. Fol. 346.
- 59) Przywilej z d. 13. Junii 1760. W kanc. król. w Sigilatach, tom 29. fol. 226.
- 60) Str. 38, 39, 40, 41.
- 61) Lwowski arch. kraj., kopije legalizowane w arch. Okieńskim. Z tym Maciejem przestał być w gałęzi tej używanym przydomek Jackowski. Maciej sam już rzadko podpisuje się z przydomkiem, niekiedy jeszcze używał go syn jego Floryan, n. p. w podaniu o legitymację; w dokumentach prywatnych, jak n. p. kontrakt, nie używał. W ogóle przydomek ten był używany tylko w trzech generacjach, lecz i to nie zawsze.
- 62) Odpisy w arch. Okieńskim.
- 63) Ibidem.
- 64) Wszystkie daty powyższe z dokumentów, znajdujących się w arch. Okieńskim.
- 65) Hryniewicz był profesorem akademii warszawskiej, a później liceum Krzemienieckiego. Był to mąż świątły i głębokich nauk, współczesny Śniadeckiego, Kołłątaja, Naruszewicza, Chreptowicza; należał bo tych, którzy przejęci nowym prądem ówczesnej literaturyfrancuskiej, ideami Russa i Monteskiulza, usiłowali w swoim kraju rozbudzić ruch umysłowy i wskrzesić umysły i serca do nowej epoki świetności w duchu tym, jaki panował podówczas nad Sekwaną, i którego odbłaskiem jaśniał dwór Stanisława Augusta. Sprowadziwszy się na starość do córki swej Rozalii, przywiózł ze sobą bogaty księgozbiór, przeważnie ksiąg łacińskich i francuzkich; niektóre z tych ksiąg przechowały się do dziś w rodzinii. Biblioteka w Oknie posiada z nich kilka ciekawych egzemplarzy.
- 66) Rodzina Losy v. Losys, należy do starej szlachty Lotaryngskiej. Posiada swe groby familijne w Nancy i przyszła do Austrii z domem Lotaryngskim. Syn Tomasza Losy Jan Antoni, otrzymał austryacki tytuł hrabiowski, a potomkowie jego majorat na dobrach Tachau, Wintritz i Steinitz w król. Czeskiem, pow. Żatec. Tytuł i majorat posiadała tylko starsza linia Antoniego, która się skończyła na Ernestynie, córce ostatniego ordynata Filipa, zmarłego r. 1781. Z nią przeszły dobra ordynackie w posiadanie książąt Windischgrätzów. Ojciec Karoliny pochodził od młodszego syna ojca Filipa i prowadził z Windischgrätzami długoletni proces o dobra ordynackie. Proces ten nie został ukończony, a dotyczące papiery znajdują się w arch. Okieńskim, między temi Nr urzędowej Gazety Wiedeńskiej z 8. Novembra 1807., w którym znajduje się edykt, gdzie tenże wraz z księciem

Wincentym Auerspergiem, hrabiami Ernestem, Franciszkiem, Leopoldem i Karolem Palffy i hrabiną Teresą Nadasdy, jako współspadkobiercy są cytowani. Dziad Karoliny, Antoni Józef Losy, był generałem wojsk austriackich, Stacyonowany w Medyolanie, ożenił się z Włoszką. Jedna córka wyszła za barona Weidenthala, właściciela dóbr w Stryi, druga była księżną zakonu Urszulanek w Gracu. Syn Benvenuto był pułkownikiem, ożeniony z panną Deaky, siostrą prymasa węgierskiego, miał córkę Karolinę i syna Ludwika; ten odegrał znaczniejszą rolę w dziejach armii austriackiej, i pozostawił liczne ślady swego działania w annalach wojskowych. Biografia jego znajduje się w dziele „Gesichte des k. k. 8. Uhlanen- Regiments. Wien. 1860.” Wiadomości w dziełach „Der Winterfeldzung des Revolutions-Krieges in Siebenbürgen. Leipzig 1863.” następnie; „Skizzen und kritische Bemerkungen der Ereignisse in Siebenbürgen”.

Z tych dzieł i z dokumentów w archiwum Okieńskim znajdujących się, dałyby się zebrać materiały do biografii; my tutaj nadmienimy tylko, że urodził się r. 1793., wstąpił do armii r. 1810. do pułku O'Reilly-Chevauxlegers. W kampanii 1812. wpadł do niewoli rosyjskiej, w której był dwa lata. Następnie brał udział w kampanii r. 1814., w r. 1830. jako rotmistrz stał na granicy Galicyi. Jenerał Romarino wkroczywszy do Galicyi, jemu się oddał. Archiwum Okieńskie posiada oryginalny list jen. Romariny, w którym tenże w swoim i w swoich oficerów imieniu dziękuje Losenauowi za jego ludzkie i szlachetne obchodzenie się z nimi podczas niewoli. W r. 1848. w kampanii Siedmiogrodzkiej dowodził Losenau w randze pułkownika osobnym korpusem, i zostawił kartę pełną chwały w dziejach tej kampanii. Dnia 9. Lutego w bitwie pod Piskami, przy ataku na czele swego oddziału zginął śmiercią walecznych, ugodzony w pierś kulą nieprzyjacielską. Został 12. Lutego w Hermanstadzie z nadzwyczajnymi honorami wojskowemi całego korpusu pochowany. W r. 1852. został mu wystawiony pomnik w Karlsburgu, z dobrowolnej składki armii ufundowany. Cesarz Franciszek Józef własnoręcznie 3. Augusta 1852. kamień węgielny do pomnika tego położył. Jenerał Bem dowiedziawszy się o śmierci Losenaua, wyrzekł: armia austriacka poniesła stratę, której tysiące innych głów nie zastąpi. W historii jego pułku jest cytowaną piosnka żołnierska o śmierci Losenaua. Pułkownik Losenau zajmował się ze szczególną troskliwością wychowaniem swego siostrzeńca Franciszka Nahlika, rodzonego brata żony Jana Fedorowicza, który wstąpiwszy jako kadet do jego pułku, był cały czas przy nim, i odznaczył się w tej kampanii. W historii jego pułku, str. 198, opisano obszernie jak w potyczce pod Bikczar rotmistrz Franciszek Nahlik na czele swego szwadronu z nadzwyczajną brawurą zaatakował i rozbił nieprzyjacielską piechotę; przy tym ataku został ciężko ranny i w skutek tych ran po skończonej kampanii wystąpił z armii w randze majora ułanów. Liczne dokumenta, dotyczące się familii Losenauów, między temi ich stare drzewo rodowe znajduje się w arch. Okieńskim – Ojciec żony Jana Fedorowicza, był urodzony z hrabianki Salins- Lamezan Staroszlachecki to francuski ród, przybyły do Austrii w XVIII. stuleciu, i posiadający dobra w

Austrii i Węgrzech. Starsza linia została do dziś we Francji; głową jest obecnie Leon Lamezan- Junçet- Salins, Chateau de Beaulieu departament du Gers.

- 67) Protokoły posiedzeń Rady Państwa i inne druki oficjalne z tych czasów w arch. Okieńskim.
- 68) Arch. Okieńskie.
- 69) Arch. Okieńskie.
- 70) Rozprawy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego, tom 15, 17, 25.
- 71) Protokoły czynności Ogólnego Zgromadzenia Towarzystwa kredytowego ziemskiego.
- 72) Odnośne dokumenta znajdują się w arch. Okieńskim.
- 73) Arch. Okieńskie.
- 74) Drukowany wykaz składek, arch. Okieńskie.
- 75) Cały fascykuł papierów, odnoszących się do tych komisyj, znajduje się w arch. Okieńskim.
- 76) Slavische Philosophie. Krakau. 1869.
- 77) Aforyzmy Jana Fedorowicza 1873.

Dzieła Władysława ogłoszone drukiem:

1. Szkolnictwo ludowe w Anglii. Lwów. 1873.
2. Sto aforyzmów. Lwów. 1874.
3. Aforyzmy. Lwów. 1875.
4. z teki wiejskiego szlachcica. Lwów. 1878.
5. Studya polityczne historyczne i filozoficzne. Lwów. 1879.
6. Nasze gorzelnictwo. Lwów. 1879.

Wiadomości o Władysławie i dziełach drukowanych w prasie :

1. Bulletin du mouvement d'enseignement. Paris. 15 juillet 1870.
2. Przegląd Lwowski. 1 Grudnia 1872.
3. Prawda. Lwów. Listopad. 1872.
4. Przegląd Polski. Kraków. Grudzień 1872.
5. Gaz. Narod. 24. Maja 1872.
6. Czas 17. Listopada 1872.
7. Gaz. Narod. 24. Maja 1873.
8. Gaz. Narod. 25. Maja 1873.
9. Neue fr. Presse. 26. Maja 1873.
10. Neue fr. Presse. 29. Maja 1873.
11. Ost und West. 6. Juli 1873.
12. Gaz. Narod. 10. Czerwca 1873.
13. Słowo 28. Augusta 1873.
14. Prawda. Lwów. Czerwiec 1873.
15. Sprawozdanie Proświty. Lwów. 1874.
16. Gaz. Narod. 26. Maja 1875.
17. Gaz. Narod. 30. Maja 1875.
18. Neue fr. Presse . 29 Maja 1875.
19. Die Presse 29. Maja 1875.
20. Neue fr. Presse 4. Juni 1875.
21. Neue fr. Presse 5. Juni 1876.

22. Kijewski Telegraf 4/ 17 Junia 1875.
23. Piśma Ustyanowycza. Lwów. 1875.
24. Gaz. Narod. 3. Paźdz. 1876.
25. Biesiada. Warszawa. 26. Kwietnia 1876.
26. Kuryer Warsz. 23. Maja. 1878.
27. Kłósy 15. Kwietnia 1879.
28. Gaz. Narod. 27. Czerwca 1879.
29. Dziennik Polski 27. Czerwca 1879.
30. Dziennik Polski 2. Lipca 1879.
31. Neue fr. Presse 17. Juli. 1869.
32. Czas 23. Lipca 1879.
33. Extra- Blatt 24. i 24. Nov. 1879.
34. Dziennik Polski 18. Czerwca 1879.
35. Reprezentacya kraju naszego w Radzie Prístwa. Kraków 1879.
36. Reichraths Almanach. Wien 1879.
37. Neue fr. Presse 28. i 29. Jänner 1880.
38. Gaz. Narod. 28. Lutego 1880.
39. Neue Illustr. Zeitung. Wien 1880. Nr. 18.
40. Des Parlament. Wien. 1880.
41. Album des k. k. Theresianums. Wien. 1880.

Wszystkie te dokumenta, tyżące się jego osoby znajdują się w archiwum Okieńskim.

- 78) Ród Pankratiewów, należy do najdawniejszych rodów szlacheckich rosyjskich, patrz księcia Piotra Dołgorukowa Ross. rodosł. kniga tom I. str. 27. Stryj Julii jenerał Nikita, był gubernatorem Warszawy i zostawił tam najchlubniejsze wspomnienia; ożeniony z Barbar księżniczk Gorczaków, bratanic księcia kanclerza; patrz Almanach de Gotha z 1875. str. 135. Babka Julii hrabina Buturlin; opiekunem Julii był krewny jej hr. Cezar Poniatowski. Anna młodsza siostra Julii, wyszła za hrabiego Coredostarkenberga, adjutanta J. C. W. Arcyksięcia Karola Ludwika. Patrz Alm. de Gotha rok 1875. str. 174.

Dopełnienie.

W czasie druku dowiedzieliśmy się, że żon Wincentego Fedorowicza była Róża Rosnowska , córka Maryi z Fedorowiczów i Wojciecha Rosnowskiego, dziedzica Urzejowic, zmarła w 22. roku życia w Krakowie. Gazeta Krakowska i Biblioteka Ossolińskich w osobnym odbitku posiada wiersz pośmiertny do niej - bez daty. Sobolewska była zdaje się drugą żon Wincentego.